

Skrydžių praktikų bazę Kyviškėse papildė du nauji sraigtasparniai „Cabri G2“, kurių vertė – beveik 3 milijonai litų

VG TU pirmieji Lietuvoje pradės rengti sraigtasparnių pilotus

Agnė Mažeikytė

VG TU investuoja į studijų infrastruktūrą – gruodžio mėnesį Skrydžių praktikų bazę Kyviškėse papildė du nauji sraigtasparniai „Cabri G2“, kurių vertė – beveik 3 milijonai litų. Orlaiviai bus naudojami rengti kvalifikuotus sraigtasparnių pilotus.

Tokius specialistus ruošianti VG TU Antano Gustaičio aviacijos instituto vientisųjų magistrantūros studijų programa bus pirmoji ir vienintelė Lietuvoje.

Būsimų pilotų jau dabar laukia Lietuvos kariuomenės Karinės oro pajėgos bei Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie VRM. Šios įstaigos, neturėdamos mokomųjų sraigtasparnių, buvo priverstos naudoti mokymams nepritaikytą brangią profesionaliąją techniką.

„Aviacijos rinkoje vis labiau ryškėja kvalifikuotų sraigtasparnių pilotų trūkumas – apie tai vis užsimindavo ir mūsų socialiniai partneriai iš valstybinių įstaigų. Naujieji sraigtasparniai leis pradėti naują veiklos etapą Lietuvos aviacijos istorijoje ir dar labiau sustiprinti pilotų rengimo lyderystę visoje Rytų Europoje“, – sakė VG TU A. Gustaičio aviacijos instituto direktorius prof. habil. dr. Jonas Stankūnas.

Šiais metais Prancūzijoje pagaminti mokomieji sraigtasparniai „Cabri G2“ sertifikuoti Europoje ir atitinka visus keliamus aviacinius reikalavimus. Vieno sraigtasparnio kaina – 1,43 milijono litų.

Papildomai įsigyta jiems pritaikyta speciali įranga ir piloto bei orlaivio aptarnaujančių mechanikų mokymai. Pirkiny finansuotas Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir VG TU lėšomis.

Sraigtasparnių įsigijimu baigiasi svarbus VG TU A. Gustaičio aviacijos instituto plėtros etapas: per penkerius metus į šiuolaikišką aerodrominę įrangą, 4 naujus lėktuvus, 2 sraigtasparnius ir skrydžių treniruoklį investuota 10,2 milijonų litų.

Tolimesniuose VG TU instituto modernizavimo planuose – Kyviškių aerodromo renovacijos darbai, degalų saugyklos bei treniruoklių ir naujojo laboratorijų korpuso statybos.

VG TU AGAI šiais metais mini 20 veiklos metų jubiliejų.

Per šį laikotarpį išleista daugiau nei 1 300 absolventų – lakūnų, skrydžių valdymo specialistų ir inžinierių.

Institutas organizuoja jungtines studijų programas kartu su Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, rengia studijas anglų kalba. A. Gustaičio aviacijos instituto teorinio ir praktinio mokymo veiklos atitinka tarptautinių civilinių organizacijų ICAO, EASA ir EUROCONTROL standartų reikalavimus, tad absolventų kvalifikacija pripažįstama ir vertinama visame pasaulyje. Tai patvirtina ir Civilinės aviacijos administracijos išduoti sertifikatai. Šiuo metu VG TU A. Gustaičio aviacijos institutas eksploatuoja ne tik naujuosius sraigtasparnius, bet ir 11 vienmotorių bei 1 dvimotorį orlaivius – visais jais skraidyti mokosi būsimieji pilotai.

NAUJIENOS:

Kaune vyko
tradicinė
aukštųjų
mokyklų mugė

» Sausio 25 d. Kaune vyko tradicinė 13-oji Aukštųjų mokyklų mugė. Mugėje, subūrusioje Lietuvos aukštąsias mokyklas, dalyvavo ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto Stojančiųjų priėmimo ir informavimo centro (SPIC) darbuotojai bei fakultetų dėstytojai ir studentai. VG TU atstovai supažindino vyresniųjų klasių moksleivius su studijų programomis, studijų pasirinkimo galimybėmis, priėmimo tvarka, būsimosios karjeros ir kitais klausimais.

NAUJIENOS:

VG TU profesoriui –
Šv. Kristoforo
apdovanojimas

» Gruodžio pabaigoje Vilniaus rotušėje už didelio Vilniaus viziją Šv. Kristoforo statulėlė įteikta VG TU prof. habil. dr. Jurgiui Vanaui.

„Kiekvienas žmogus gyvenime turi siekį, kuris jam tampa kelrode žvaigžde. Tokia man buvo idėja, kad abu miestai – dvyniai suremtų pečius“, – po apdovanojimų sakė VG TU profesorius.

Architektūros fakulteto profesorius jau daugelį metų propaguoja Vilniaus ir Kauno dvimiesčio idėją bei yra dvimiesčio urbanis-

tinės koncepcijos autorius, organizavęs daug plataus masto urbanistinių ir sociologinių tyrimų. Jam 2004 m. už darbų ciklą „Vilniaus ir Kauno dvimiestis: Lietuvos didžiųjų miestų urbanistinės sandaros modeliavimas (1969–2003)“ paskirta Lietuvos mokslo premija. Profesorius yra apdovanotas „Architektūros riterio“ kryžiumi, ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Karininko kryžiumi, Kauno miesto II laipsnio Santakos garbės ženklų ir daugeliu kitų garbingų Lietuvos apdovanojimų.

Vilniaus Gedimino technikos universitete atidaryta paroda apie Klaipėdos uostą

Sausio 10 d. VGTU Galerijoje A atidaryta VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos parengta paroda „Lietuvos transporto širdies – Klaipėdos uosto raida“. Parodoje eksponuojamos uosto nuotraukos, iliustruojančios uosto plėtros mastus bei svarbiausius jo raidos etapus.

„Didžiuojamės, kad universitete galime pamatyti parodą, skirtą Klaipėdos uostui. Paroda ne tik meninė, bet ir labai artima mūsų universiteto studentų būsimai profesijai. Lankydami mūsų bibliotekoje studentai turės galimybę plačiau susipažinti su Klaipėdos uoste vykdomais darbais ir sprendžiamais sudėtingais inžineriniais uždaviniais“, – tvirtino parodos atidaryme dalyvavęs VGTU rektorius prof. dr. Alfonsas Daniūnas.

Paroda apie Klaipėdos uostą siekiama atkreipti dėmesį į besiplečiančio uosto aktualijas. Siekiama akcentuoti socialinę-ekonominę uosto svarbą, siekti glaudesnio bendradarbiavimo tarp sprendimus priimančių institucijų, aukštųjų Lietuvos mokyklų ir uosto bendruomenės.

„Mes labai džiaugėmės, galėdami šią parodą eksponuoti Vilniaus Gedimino technikos universitete.

Klaipėdos uostas – pats didžiausias transporto ir logistikos mazgas mūsų valstybėje. Uostas – sudėtinga struktūra tiek inžinerine, tiek ir hidrologinė, hidrotechninė prasme – laukia aukščiausios kvalifikacijos specialistų. Matome didelę prasmę dalytis savo patirtimi ir žiniomis, ieškoti galimybių bendradarbiauti rengiant darbuotojus, studijų programas bei atliekant mokslinius tiriamuosius darbus“, – sakė į renginį atvykęs VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos generalinis direktorius Arvydas Vaitkus.

Klaipėdos uostas sukuria 23 tūkst. darbo vietų bei 4,5 proc. viso Lietuvoje sukuriama BVP. Per metus čia atplaukia apie 7 000 laivų iš maždaug 50 šalių.

Uosto teritorija užima 519 ha, o visos krantinės sudaro 26,9 km, uoste esančių geležinkelio linijų bendras ilgis – 79 km.

„Inžinerijos“ informacija

Parodoje dalyvavo VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos generalinis direktorius A. Vaitkus (antras kairėje), bibliotekos direktorė R. Abramčikienė, VGTU rektorius prof. dr. A. Daniūnas, doc. dr. V. Bartulis, dr. A. Šakalys

Fotografijas komentavo VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos rinkodaros ir bendrųjų reikalų direktorius Artūras Drungilas

VGТУ studento darbas sulaukė tarptautinio pripažinimo

Edita Jučiūtė

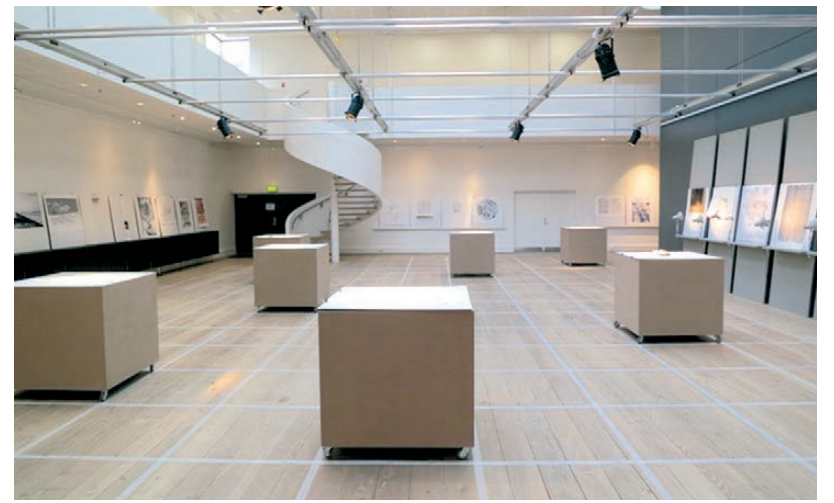
Vilniaus Gedimino technikos universiteto Architektūros fakulteto magistrantas Donatas Cesiulis tarptautinėje architektūrinės grafikos parodoje-konkurse DRAWING OF THE YEAR, organizuotoje Aarhuso architektūros aukštojo mokykloje (Danija), buvo apdovanotas trečiaja premija. Tarptautiniame konkurse dalyvavo net 172 dalyviai iš 32 pasaulio šalių.

„Šį konkursą inicijavo vieni ryškiausių ir tarptautiniu mastu pripažinti Danijos architektų biuro Schmidt Hammer Lassen architektai kartu su Aarhuso architektūros aukštąja mokykla. Pasaulinio garso architektai Peter Salter, Peter Wilson ir Aarhuso architektūros aukštosios mokyklos rektorius Torben Nielsen atliko didelį darbą atrinkdami geriausius iš parodai pateiktų 172 darbų.

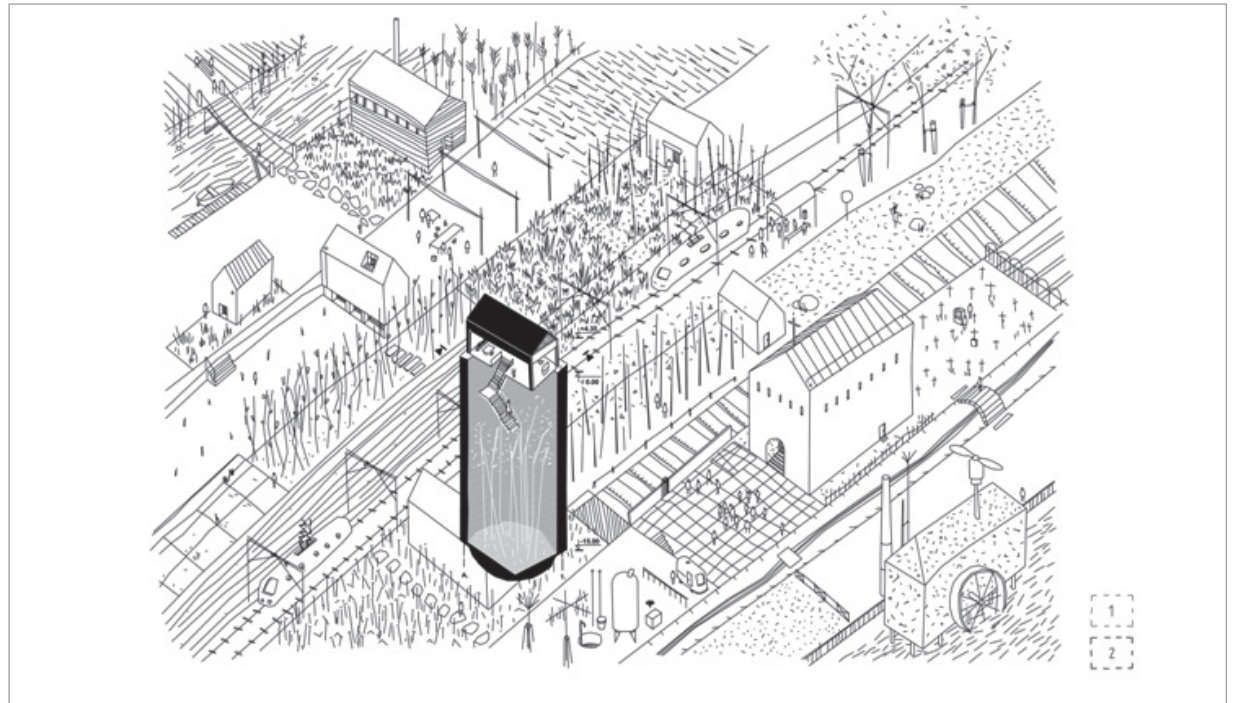
Apie prizininkų darbus žiuri pateikė ir trumpą išvadą. Sprendimą

Donato Cesiulio piešinį įvertinti trečiaja premija žiuri komisija grindė tuo, kad VGТУ Architektūros fakulteto magistrantūros studijų statinių architektūros specializacijos studentas savo darbe pateikė „jautrią“ agrarinio miesto viziją“, – apie Donato Cesiulio laimėjimą pasakojo jį dalyvauti konkurse paskatinęs Dailės katedros vedėjas doc. dr. Audrius Novickas.

Vietoj automobilių eismo nulemtos urbanizacijos Architektūros fakulteto studentas Donatas Cesiulis pasiūlė miesto sodo ir neišsiskiriančių architektūros objektų sampyną. Konkurso komisija taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad „pasakojimą“ apie harmoningą ir tvarią gyvenimo terpę VGТУ studentas sukūrė pasitelkdamas itin taupų priemonių arsenalą – grafinės linijos raišką. Taip jis parodė, kad svarbūs dalykai gali būti išreiškiami paprastai ir lakoniškai.

Tarptautinėje architektūrinės grafikos parodoje-konkurse DRAWING OF THE YEAR Danijoje dalyvavo konkursantai iš 32 pasaulio šalių

VGТУ studento Donato Cesiulio darbas sulaukė tarptautinės žiuri pripažinimo ir pelnė trečiąją vietą

VGТУ studentė siekė atkreipti dėmesį į žmonių abejingumą

Edita Jučiūtė

Į populiariausių portalo 15min.lt skaitytojų 2013-aisiais atsiųstų naujienų dešimtuką pateko VGТУ studentės Margaritos Marijos Žukauskaitės rašinys. Apie įvykį, kurį aprašė VGТУ studentė, pranešė daugelis Lietuvos dienraščių. VGТУ studentės straipsnyje „Skaitytojo istorija. Autobuse miręs žmogus – keleiviams nuspėjaut!“ pasakojama apie Vilniaus greitajame autobuse mirštantį žmogų, kuriam nepadėjo nei vairuotojas, nei keleiviai. Žmogų gelbėti bandė ir greitąją pagalbą jam iškvietė vienintelė Margarita ir kitas VGТУ studentas Donatas Lietuvnikas.

„Savo išgyvenimus dėl visuomenės abejingumo parašiau dėl to, jog išsigandau susidūrusi su situacija, kai žmonėms visiškai neįdomus svetimo žmogaus skausmas ar net gyvybė. Mano tikslas, manau, iš dalies buvo pasiektas: norėjau atkreipti žmonių dėmesį, jog kasdienėje rutinoje negalima palikti bejęgio žmogaus, kad ir kokia situacija bebūtų. Kartais mažas dėmesys dėl svetimo žmogaus sveikatos sutrikimo gali jam išgelbėti gyvybę. Norėjau, kad perskaitę šį straipsnį žmonės nebūtų abejingi svetimam suklupusiam žmogui ir nebijotų imtis iniciatyvos patys, juk išsaugoti žmogaus gyvybę turėtų būti normalus poelgis, o ne nuostabą keliantis įvykis“, – apie parašytą straipsnį pasakojo Margarita Marija Žukauskaitė.

VGТУ studentė sakė pastebinti visuomenėje per daug abejingumo.

Ji priminė, kad dauguma psichologų tokį elgesį, kai kritinėse situacijose būtina veikti, tačiau daugelis laukia, kad iniciatyvos imtųsi kas nors kitas, vadina Dženovezės sindromu.

„Taip buvo ir su ta istorija autobuse, kurią norėjau paviešinti. Tad geriau tegul kiekvienas žmogus, būves tame autobuse, savęs paklausia, kodėl aš nepriėjau ir nepadėjau suklupusiam vyrui, – klausė studentė. – Belaukiant, kol kažkas imsis iniciatyvos, autobuse mirė žmogus. O jei bent kas nors iš to sausakimšo autobuso būtų nors 10 minučių anksčiau iškvietęs greitąją pagalbą, galbūt tas žmogus būtų išgyvenęs. Nežinau, ar galima žmonių abejingumą dangstyti sindromais ar kitais psichologiniais reiškiniiais. Jei visi masiškai nekreipsime dėmesio į svetimo žmogaus skausmą, nenustebkime, kad mūsų artimas žmo-

gus, ištikus infarktui, mirs gatvėje, nes visi manys, kad jis girtas, ar tiesiog tikės, kad iniciatyvos imsis kas nors kitas.“

Po publikuoto VGТУ studentės straipsnio portaluose pasipylė komentarai. „Portalai buvo perpildyti komentarų, bet paskaičiusi porą supratau, kad dalies visuomenės šiuo straipsniu aš tiesiog nepakeisiu, nes abejingumas ir panika kai kuriems žmonėms jau įaugę į kraują“, – sakė studentė.

Kaip įsitikinusi magistrantė, abejingumas yra didžiausias žmonių priešas, kuris gali pražudyti visas žmonijos vertybes, gyvybes ir sąmoningą žmoniškumą. Margarita džiaugiasi ta žmonių dalimi, kurių širdis šis rašinys suvirpino. Kitą kartą galbūt ne trys žmonės per visą sausakimšą autobusą pasistengs padėti suklupusiam žmogui.

SENATAS

(2014-01-28)

PATVIRTINTA:

- Vilniaus Gedimino technikos universiteto mokslo padalinių bendrieji nuostatai.
- Vilniaus Gedimino technikos universiteto dėstytojų stažuočių tvarkos aprašas.
- Vilniaus Gedimino technikos universiteto premijų už aukštojo mokslo vadovėlius ir mokslines monografijas nuostatai.
- 3 katedrų vedėjai.

PRITARTA:

- Vilniaus Gedimino technikos universiteto strategijos įgyvendinimo, efektyvinant mokslinę veiklą, priemonių planui.
- 2 terminuotoms darbo sutartims.

NUTARTA:

- Dėl fakultetų tarybų sudarymo.
- Dėl Transporto inžinerijos fakulteto atestacijos ir konkursų komisijos narių pakeitimo.
- Dėl Vilniaus Gedimino technikos universiteto Senato 2012 m. sausio 31 d. nutarimo Nr. 55-3.15 „Dėl Vilniaus Gedimino technikos universiteto Senato komisijų tvirtinimo“ pakeitimo.
- Dėl nuostatų pripažinimo netekusiais galios.

REKTORIAUS EMERITO VARDAS SUTEIKTAS:

prof. habil. dr. Romualdai Ginevičiui ir prof. habil. dr. Edmundui Kazimierui Zavadskui.

DOCENTO PEDAGOGINIS VARDAS SUTEIKTAS:

Dariui Kalibatui ir Vaidai Valuntaitei.

Viešųjų erdvių gaivinimas: geriausius sprendimus padiktuoja patys gyventojai

Kristina Buidovaitė

Atsinaujinęs Bernardinų sodas tapo miestiečių traukos centru. Šis pavyzdys bene geriausiai įrodo, kad viešosios erdvės gyventojams rūpi ir yra reikalingos. Ir nors, sprendžiant viešųjų erdvių likimą, kyla daug diskusijų, abejonių, ilgą laiką ieškoma galimų sprendimų ir kompromisų, šiame procese vis dar trūksta miestiečių balso. Viena pagrindinių gyventojų ir valdžios atstovų dialogo priežasčių yra ta, kad naujai išbetonuota aikštė ar takeliai, išgrįsti trinkelėmis, nebūtinai taps traukos objektu. Patys gyventojai bene geriausiai žino, kokie miesto viešųjų erdvių gaivinimo scenarijai paskatintų į jas sugrįžti.

A. Gintalaitės nuotr.

kompetencijų, todėl nemaža dalis miesto tyrimų plėtojama tarpdisciplininėse komandose, kurių nariai – sociologai, istorikai, antropologai, architektai, geografs, filosofai ir menininkai.

Kokia yra Laimikis.lt veikla? Ar sunkiau sutelkti bendruomenes, kurių daugelis vadovaujasi principu „toliau savo kiemo nematyti“? O gal į viešųjų erdvių problemas sunkiau atkreipti valdžios dėmesį?

Mūsų veiklų spektras platus: analizuojame viešųjų erdvių potencialą, inicijuojame erdves gaivinančius ir jų įvairių keičiančius kūrybinius projektus, suburiame miesto bendruomenes, plėtojame neformalaus ugdymo iniciatyvas, kurioje bendruomeninio meno iniciatyvas. Tačiau visos šios veiklos atspindi pagrindinę Laimikis.lt misiją – per tęstinę kūrybinę iniciatyvą siekiame sudaryti sąlygas miestiečiams dalyvauti viešųjų erdvių plėtoje, tad savo veikloje pirmiausia orientuojamės į miesto gyventojus. Tačiau atgaivinus viešąsias miesto erdves ir siekiant ilgalaikio teigiamo poveikio, reikalingas kontaktas ir su miesto valdžia. Deja, dabartinė situacija sostinėje nėra palanki ilgalaikiams bendradarbiavimo planams kurti. Pavyzdžiui, seniūnijų naikinimas paliko su vietos bendruomenėmis dirbančias kūrybines grupes be atramos. Seniūnijos darbuotojai bendradarbiavo, teikė reikalingas konsultacijas ir pagalbą. Europos miestuose vyrauja tendencija, kai, siekiant užtikrinti vietos bendruomenių aktyvų dalyvavimą savo rajonų gyvenime, organizuojami seniūnijų funkcijas atliekantys padaliniai, veikiantys net ne rajono, o kaimynystės mastu – čia itin ryškus yra Berlyno pavyzdys. Vilnius šiuo metu juda priešinga kryptimi, kuri skatina miestiečių abejingumą savo miestui.

Apie miesto gyvenimą ir viešųjų erdvių gaivinimo scenarijus – interviu su Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) Kūrybinių industrių fakulteto Kūrybos verslo ir komunikacijos katedros doc. dr. Jekaterina Lavrinec.

Jūs esate miesto antropologė. Antropologas yra labiau stebėtojas ar aktyvus miesto gyvenimo dalyvis?

Miesto antropologų studijų objektas yra jų pačių aplinka, kurioje jie kasdien veikia, todėl miesto tyrinėtojai nuolat balansuoja tarp stebėtojo ir aktyvaus dalyvio pozicijos. Mano įsitikinimu, tik aktyviai dalyvaudamas miesto gyvenime tyrinėtojas gali giliai ir detaliau pažinti miesto procesus.

Dažnas miesto tyrinėtojas virsta aktyvistu: kontaktuojami su miesto bendruomenėmis, mes tapame komunikacijos kanalais tarp tų bendruomenių ir visos visuomenės, erdvių profesionalų bei miesto strategų. Į miesto antropologiją „migravau“ iš fenomenologinės filosofijos, tai leidžia praplėsti standartinį antropologinių metodų diapazoną. Profesinės „migracijos“ iš vienos disciplinos į kitą yra tipiška situacija miesto studijose, nes miesto procesų supratimas reikalauja daugybės

Lukiškių aikštėje inicijuotos tęstinės akcijos „Mikro-protestas nr. 1“ tikslas – suteikti miestiečiams galimybę pasisakyti Lukiškių aikštės konkursą klausimu

Kur Jūs semiatės idėjų organizuodami „Gatvės laimikus“, „Miestolofoną“, „Burbulatorių“ ar „Mikro-protestą“ dėl Lukiškių aikštės? Ar idėja susiranda vieta, kur ją galima pritaikyti, ar konkreti vieta dažniau padiktuoja pačią idėją?

Daugelis mūsų idėjų yra skirtos konkrečiam vietos tipui: vienos skirtos aikštėms ir skverams, kitos – tranzitinėms zonoms, trečios – siauroms gatvėms. Iš jūsų paminėtų iniciatyvų tik „Mikro-protestas“ buvo skirtas konkrečiai vietai – Lukiškių aikštei. Jo tikslas buvo dvejopas: norėjome paskatinti miestiečius aktyviau diskutuoti apie aikštės rekonstrukcijos ir paminklo projektus, taip pat atkreipti visuomenės dėmesį į sprendimų priėmimo procesą. Mūsų įsitikinimu, rekonstruojant viešąsias miesto erdves, miestiečiai turi būti aktyviau įtraukiami į konkurso sąlygų bei konkursams pateikiamų projektų diskusijas.

Kartais vienam erdvės tipui skirtas projektas tinka ir kitoms erdvėms. Pavyzdžiui, muzikiniu instrumentu gatvę paverčiantis „Miestolofonas“ buvo sukurtas kaip „Gatvės muzikos dienos“ dalis. Norėjome muzikantus priartinti prie klausytojų, kurie paprastai tokiuose renginiuose pasyviai dalyvauja. Sprendimą pasufleravo muzikantas Bobio Makferino (Bobby McFerrin) eksperimentai su auditorija: jis paversdavo savo klausytojus ir pačią sceną muzikiniu instrumentu. Nusprendėme sukurti spalvotus klavišus, kuriuos, užmynus praeiviams, įgarsindavo muzikantai. Klavišai buvo skirti siaurai gatvei: juk tik taip galima užtikrinti, kad drovūs praeiviai ant jų užmyns. Bet ši instaliacija puikiai veikė ir atvirose erdvėse.

Iš visų mūsų iniciatyvų, ko gero, tik du projektai nebuvo skirti miesto erdvėms: tai praeiviams skirtas

„Gatvės laimikis“, kurio metu kalbinome ir fotografavome įdomiai atrodančius miestiečius. Kalbant su praeiviais pasirodė, kad kas antras užkalbintas gatvėje žmogus laisvalaikiu ką nors kuria – papuošalus, ženklukus, drabužius ir panašiai. Taip išsiplėtojo jaunesiems dizaineriams skirtas „Keliančių daiktukų“ projektas, prisidėjęs prie pradedančiųjų dizainerių darbų populiarinimo.

Kaip gimsta mūsų idėjos? Vienas svarbiausių komponentų yra asociatyvus mąstymas: pamatęs kokį nors daiktą ar įvykį, gali sukurti visą seriją asociacijų, kurių vieną imi detalizuoti. Su tuo susijęs ir kitas kūrybinio mąstymo komponentas – atvirumas aplinkai. Tereikia leisti sau stebėti, kas vyksta aplinkui. Kartu su kolegomis daug laiko praleisdavome mieste, stebėjome, kaip žmonės elgiasi įvairiose miesto erdvėse. Tai padeda sukoncentruoti kasdienį žvilgsnį taip, kad kiekviena smulkmena gali paskatinti kūrybinį procesą. Ir dar: visada praverčia, jeigu šalia yra žmonių, su kuriais gali aptarti gimusių idėjų ir ją patobulinti.

Yra manančių, kad pirmiausia turėtume susitarti ir visi kartu susitvarkyti laiptines, o tik po to vienytis gražinant miestą. Jūsų veikla kaip tik orientuota į miestą? Na, nebent gyvenamąjį rajoną galime traktuoti kaip tą laiptinę. Ar iš tiesų bendruomenės turi teisę būti abejingos? O gal šiuolaikinėje visuomenėje abejingumas ir nieko nedarymas, kad būtų geriau, yra neatleistinas?

Neretai tenka girdėti, kad vietos bendruomenės sąvoka vartojama kaip nuoroda į vieną rajoną gyvenančią žmonių grupę. Tačiau vietos bendruomenės dar reikia suburti. Viename rajone gyvenantys ir net

bendrijas įsteigę žmonės nebūtinai yra bendruomenė. Žmonių grupė virsta bendruomene, kai atsiranda tarpusavio pasitikėjimas ir noras veikti kartu. Pasitikėjimo tinklo plėtra – nemenkų laiko investicijų reikalaujantis procesas, kurio metu tenka spręsti ir vidinius konfliktus tarp vietos gyventojų, ir atlikti tarpininko tarp bendruomenės, miesto valdžios bei verslo sektoriaus vaidmenį. Daugelyje Europos miestų vyrauja supratimas, kad tarp rajonų ir kaimynystių gyventojų bei miesto valdžios reikalingi tarpininkai. Pagrindinė tų tarpininkų funkcija yra komunikacinė: jie suburia gyventojus bendrai problemai spręsti, pavyzdžiui, žaidimų aikštelių stoka, praneša apie problemą savivaldybei, gauna paramą ir kartu su gyventojais išsprendžia problemą. Pavyzdžiui, Berlyne teko matyti žaidimo aikšteles ir vaikų darželius, kuriuos įsteigė vietos gyventojai, finansuojant savivaldybei.

Savo aplinkos tvarkymo poreikis gali tapti bendruomenę suburiančiu katalizatoriumi. Tačiau reikalingos ir aiškos sąveikos su savivaldybe schemas.

Kokį Laimikis.lt projektą Jūs laikote labiausiai pavykusiu arba sulaukusiu daugiausia dėmesio?

Daugiausiai dalyvių sulaukė „Burbulatorius“, jau penktą sezoną kas antrą pirmadienį aikštėse ir parkuose suburiantis Lietuvos bei užsienio miestų gyventojus.

Miestiečiai atsineša muilo burbulų, lauko žaidimų, kartais – muzikinių instrumentų, išsklaido, improvizuoja, fotografuoja ir tiesiog smagiai leidžia laiką. Iniciatyvos tikslas – atgaivinti viešąsias erdves per nekomercinės veiklas. Iniciatyva gimė Vilniuje, o dabar joje dalyvauja daugiau nei 17 miestų.

Gatvės blogas – mobili instaliacija, keliaujanti Vilniaus ir kitų Europos miestų gatvėmis

VG TU absolventai, architektai urbanistai Justina Muliuolytė ir Tadas Jonauskis. Architektūros studijos PUPA (angl. *Public urbanism – Personal architecture* (visuomeniška urbanistika – asmeniška architektūra) įkūrėjai.

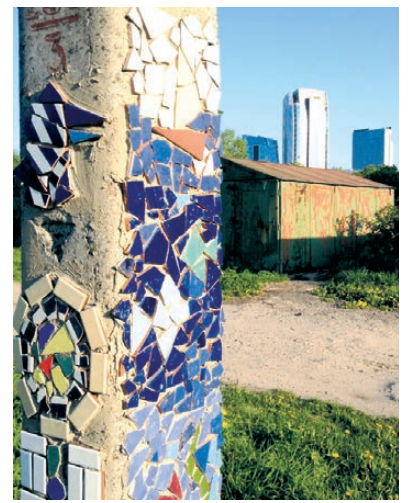
LAIMIKIS.LT VEIKLA ŠNIPISKĖSE – TIK PRADŽIA

Šių dienų miestų planavimas labai dažnai būna nulemtas „iš aukščiau“, todėl urbanistika ir architektūra tokia, kokia yra šiandien, neatitinka miestiečių poreikių, dažnai yra atitrūkusi nuo realybės ir tikrųjų problemų. Priešingai, projektai ir iniciatyvos, kuriomis užsiima *Laimikis.lt* komanda, visada įtraukia miestiečius, jų metu žaismingai ir smagiai išklaosomos nuomonės, parodomos tikrosios gyventojams aktualios problemos, atskleidžiamos neįtikėtinos kvartalų ar viešųjų erdvių galimybės.

Tokie socialiniai ir kultūriniai projektai, kuriuos *Laimikis.lt* vykdo Šnipiškėse, galėtų būti visų miestų Lietuvoje atnaujinimo dalis. Pasaulinėje praktikoje rajonų regeneracijos projektuose panašūs renginiai būna svarbi dalis, keičiant kvartalo įvaizdį, formuojant naują veidą, bandant pritraukti kitokių gyventojų ar investicijų. Tai vadinama *place making*, kai po kultūrinių ir socialinių renginių vieta tampa patrauklesnė, atpažįstama, mėgstama.

Raidės „Šnipiškės“ „ganamos“ Europos aikštėje. Siekta atkreipti vilniečių dėmesį į šalia esantį medinį rajoną, jo problemas, rekreacinį potencialą

Mozaika Šnipiškėse

Jau penktą „Burbuliatoriaus“ sezoną kas antrą vasaros pirmadienį Lukiškių aikštėje susiburia skirtingo amžiaus miestiečiai ir kartu leidžia muilo burbulus bei rengia iškylas

Miestalofonas. Projektas, sukurtas specialiai „Gatvės muzikos“ dienoms. Jo idėja – įtraukti praeivius į kūrybinę akciją su muzikantais

„Burbuliatorius“ tapo pretekstu periodiškai susitikti užsienyje gyvenančių lietuvių bendruomenėms, o Lietuvos miestuose pritraukia ne tik vietinių gyventojų, bet ir turistų dėmesį.

Kiti mūsų projektai taip pat sulaukė nemažai dėmesio, pavyzdžiui, Vilniaus praeivių portretai buvo eksponuojami Paryžiaus, Berlyno, Minsko galerijose. O tokios instaliacijos kaip „Gatvės blogas“ jau tapo įprasta daugelio vietinių festivalių dalimi.

Šiuo metu Jūsų mintys ir darbai – Šnipiškėse. Šnipiškių rajonas, vilniečiams žinomas kaip „Šanchajus“, kontroversiškas. Kuo jis Jus patraukė?

Tai ypatingą koloritą turintis daugiatautis rajonas, kuriam būdingas unikalus kontrastas tarp XIX a. pab.–XX a. pr. medinės architektūros ir dangoraižių. Šis retas kontrastas mums atrodo vertingas ir vertas išsaugojimo. Svarbu ir tai, kad šiam rajonui būdinga socialinė įvairovė, kuri, beje, tapo svarbiu orientyru, Europos miestams priimant naujas plėtros strategijas. Kaip pavyzdį galiu pateikti Stokholmo miesto plėtros strategiją, patvirtintą 2010 metais: joje nemažai dėmesio skiriama sąlygų, užtikrinančių palankų socialinį klimatą, išlaikymui. Šnipiškės yra amatininkų rajonas, kurio istorija turtinga: XVI–XVIII a. šis rajonas garsėjo stiklo manufaktūra ir keramikos dirbtuvėmis. Net ir dabar šiame rajone veikia daugybė mažų dirbtuvių. Jis turi puikų rekreacinį potencialą: net ne kiekvienas Šnipiškių gyventojas žino, kad šiame rajone yra net du ežerai. Šie rajono bruožai skatina galvoti apie alternatyvią rajono plėtrą, jo nepaverčiant steriliu ir monotonišku „dangoraižynu“ su biurais ir prekybos centrais. Mūsų įsitikinimu, Šnipiškės vilniečiams ir miesto sve-

čiams gali pasiūlyti kur kas įdomesnių laisvalaikio leidimo būdų, nei lankymasis prekybos centruose.

Ar šio rajono gyventojai nori pokyčių? Kaip jie išsivaizduoja ateities Šnipiškės?

Šio rajono gyventojai nėra vienybės grupė, tačiau pokyčių nori visi. Dalis gyventojų prarado viltį ką nors pakeisti, o dalis rūpinasi ne tik savo ūkiu, bet ir siekia pagerinti patį rajoną. Tikrai ne kartą buvo kreiptasi į savivaldybę, siekiant išspręsti kelių problemą. Ten, kur įmanoma, gyventojai kiekvieną pavasarį patys užpila duobes gatvėse plytų skalda, bet vis dėlto reikalinga ir savivaldybės pagalba. Kadangi jau kelis dešimtmečius planuojama modernizuoti šį rajoną, mediniuose namuose gyvenantys žmonės neturėjo galimybių planuoti gyvenimo Šnipiškėse ilgalaikėje perspektyvoje. Mūsų grupė ėmė bendradarbiauti su jauniaisiais urbanistais, ir jau kitais metais kartu su vietos gyventojais bandysime apibendrinti rajono dalies, paskelbtos kultūrinio paveldu, plėtros scenarijus.

Laimikis.lt idėja – milžiniškos raidės prie savivaldybės ir akcija „Savivaldybė neina į Šnipiškės – Šnipiškės ateina į savivaldybę“. Panašios idėjos yra būdas atkreipti valdininkų dėmesį į problemas, kurių jie nenori matyti, ar būdas gyventojams pasakyti, kad, jei nesibelsi į valdžios duris, jos ir nebus atidarytos?

Milžiniškos raidės „Šnipiškės“ yra daugiafunkcės. Jos yra ir kaip modulinė žaidimo aikštelė-konstruktorius (varnelės ir taškiukai nusiima ir tampa žaidimo elementais), ir kaip iš tolo matomas rajono skiriamasis ženklas. Į Europos aikštę tas raidės išnešėme tam, kad atkreiptume vilniečių dėmesį į už dangorai-

žių pasislėpusio rajono potencialą, ir tam, kad atkreiptume savivaldybės dėmesį į rajono problemas, pavyzdžiui, į kelių problemą arba į tai, kad, skirstant lėšas žaidimo aikštelėms, medinėje Šnipiškių dalyje nebuvo pastatyta nė viena aikštelė, nors čia auga daug vaikų.

Rajono problemų nuoseklus ignoravimas sukelia socialines problemas: o juk tam, kad miestas iš tiesų darniai plėtotųsi, vietos bendruomenė ir savivaldybė turi bendradarbiauti.

Ar gyventojai saugo tai, ką joms dovanoja Laimikis.lt iniciatoriai?

Kadangi mūsų grupės pagrindinis veiklos principas – bendravimas su vietos gyventojais ir praeiviais, miestiečiai paprastai tampa mūsų iniciatyvų bendraautoriais. Kartu sukurti dalykai išlieka ilgiau. Pavyzdžiui, Šnipiškėse inicijavę gatvės mozaikos kūrybines dirbtuves, kurių metu Šnipiškių elektros stulpai buvo puošiami mozaika, sulaukėme didžiulio palaikymo iš įvairaus amžiaus Šnipiškių gyventojų.

Jaunesni gyventojai dalyvavo tiesiogiai, kurdami mozaikas, vyresnio amžiaus žmonės atnešdavo keraminius daiktus mozaikai, iš vienos gyventojos sulaukėme pasiūlymo naudoti jos spalvotą keraminių plytelių kolekciją. Fino gatvėje veikiančios dviračių taisyklos savininkas pakvietė dekoruoti jo dirbtuvės fasadą. Taip pat ir kiti gyventojai ėmė kviesti mozaikos kūrybinių dirbtuvių dalyvius dekoruoti jų namų fasadus.

Kitaip tariant, iniciatyvoje dalyvavo nemaža dalis gyventojų ir jų dėka Šnipiškėse palaipsniui formuojasi unikalus gatvės mozaikos maršrutas, kuris jau pritraukė turistų dėmesį.

Per visus grupės veikimo metus paslaptinai dingę tik viena instalia-

cija. Ir tai ne iš gatvės, o iš užrakintų patalpų.

Šnipiškėse planuojama įrengti ir pirmąją Lietuvoje gatvės meno galeriją po atviru dangumi. Koks šios galerijos tikslas? Kieno darbai joje bus eksponuojami?

Gatvės meno galerija buvo sumanyta kaip alternatyvus traukos taškas Šnipiškėse, kuris pritrauks vilniečius ir miesto svečius bei nudžiugins pačius šnipiškėčius.

Svarbus sumanymo komponentas yra tas, kad gatvės meno galerijos idėja buvo priimta pačių šnipiškėčių, pirmiausia, Šnipiškėse esančių garažų bendrijos narių: garažų savininkai labai entuziastingai palaikė idėją senus garažus paversti galerija po atviru dangumi.

Galeriją kurs gatvės menininkai iš skirtingų Lietuvos miestų. Pirmą darbą sukūrė Darius Rimeika, atvykęs iš Telšių. Kadangi prieš pradėdami kurti piešinį gatvės menininkai susipažįsta su rajonu, o darbo metu neišvengiamai susipažįsta ir su rajono gyventojais, mes renkame menininkų įspūdžius apie Šnipiškės.

Interviu su Šnipiškėse apsilonkiais gatvės menininkais – vertinga galimybė pamatyti šį rajoną iš šalies, atskleisti naujas jo galimybes.

Ar VG TU studentai prisideda prie Laimikis.lt rengiamų iniciatyvų? Galbūt jie su idėjomis susipažįsta paskaitų metu ar patys kuria idėjas?

Laimikis.lt prisideda prie studentų iniciatyvų įgyvendinimo: mes padedame suformuoti idėją, susisiekti su reikalingomis įmonėmis, paviešinti projektą.

Pavyzdžiui, Vilniaus Gedimino technikos universiteto Kūrybinių industrijų fakulteto studentė Kristina

Liekytė su savo kolegomis įgyvendino kelias puikias neformalaus ugdymo iniciatyvas, kurios tapo „Kultūros naktų“ dalimi. Kitos studentės, Mantės Jaruševičiūtės, iniciatyva Lietuva įsitraukė į tarptautinį judėjimą „Dispatchwork“.

Šio judėjimo dalyviai naudoja spalvotas konstruktorių detales laikinai aptrupėjusių miesto vietų „restauracijai“. Kai kurie studentai tapo mūsų bendraautoriais, pavyzdžiui, Dovilė Macijauskaitė sukūrė seriją vilniečių portretų ir reportažų apie jų gyvenimo stilių.

Be to, dalis studentų jau studijų laikais ima plėtoti kūrybinius verslus: ateityje jie gali tapti mūsų partneriais. Jau studijų metu studentai turi galimybę išplėtoti ir įgyvendinti kūrybines savo idėjas. Kaip tik idėjos įgyvendinimo stadijoje, kai tenka spręsti daugybę praktinių problemų ir bendrauti su įvairių sričių specialistais, studentai išvysto naujus įgūdžius ir įvertina studijų metu gautas žinias.

Mano dėstomo Miesto studijų kurso metu studentai atlieka lauko tyrimą, analizuodami naudojamosi viešosiomis erdvėmis scenarijus, o vėliau įgyvendina kūrybines intervencijas, kurios išryškina pasirinktos erdvės potencialą ir paskatina miestiečius įsitraukti į žaidybines sąveikas.

Šiais metais kartu su Kūrybinių industrijų ir Architektūros fakultetų studentais, lankančiais Miesto studijų kursą, inicijavome kūrybinių intervencijų festivalį „priARTink“, kuriame studentai kelias savaites gavino viešąsias miesto erdves, įtraukdavo įvairaus amžiaus praeivius į žaismingas sąveikas.

Su kūrybiniais studentų darbais ir sumanymais galima susipažinti socialinio puslapio „Facebook“ grupėje „priARTink: kūrybinių intervencijų savaitė“.

Karoliniškių architektūros laboratorija: kaip idėja virsta darbais

Ko reikia, kad atgytų miegamieji Vilniaus rajonai? Apie unikalią VGTU absolventų misiją Karoliniškių rajone pasakoja Architektūros pagrindų ir teorijos katedros doc. dr. Indrė Ruseckaitė.

Idėja įkurti atvirą eksperimentinę komunikacijos erdvę tipiniame daugiabutyje kilo stebint Vilniaus miesto miegamuosius rajonus, susiduriančius su modernaus miesto ir šiuolaikinio gyvenimo būdo iššūkiais.

Neretai masinės statybos namai ir rajonai nuvertinami net nepabandžius pažvelgti į juos naujai ir iš arti. Taigi kilo mintis įsikurti viename sovietmečio rajonų ir patyrinėti jį įsiliejus į bendruomenę.

Taip atsirado Karoliniškių architektūros laboratorija K-LAB – atvira eksperimentinė komunikacijos erdvė tipiniame Karoliniškėse esančiame daugiabučiame name (L. Asanavičiūtės g. 46).

K-LAB komanda – jauni entuziastingi architektai, kurie siekia skatinti pozityvesnį požiūrį į miegamuosius rajonus. Karoliniškių architektūros laboratorija iki gruodžio mėnesio vidurio organizuoja tęsines veiklas ir akcijas Karoliniškėse. Ši laboratorija skatina gyventojus įsitraukti patvirtinant arba paneigiant įsitvirtinusius stereotipus apie miegamąjį rajoną bei atrasti jį iš naujo. Laboratorijoje ieškome įrankių pažvelgti į situaciją kitaip ir tyrinėti miegamąjį rajoną gyvai, vietoje. Kiekviena diena – naujas eksperimentas, o beveik kiekvieną vakarą organizuojame skirtingus renginius.

Antradieniais vyksta „Rediskusijos“ su kviestiniais pašnekovais architektūros temomis, trečiadieniais renkame karoliniškių senas nuotraukas ir prisiminimus apie rajoną, ketvirtadieniais kviečiame vaikus ir jaunimą žaisti stalo žaidimus, penktadieniai skirti filmų ir meno vakarams, šeštadieniais organizuojame skirtingų temų ekspedicijas po Karoliniškes, akcijas ir kūrybines dirbtuves, o sekmadienis skirtas tradiciniams pusryčiams su kaimynais.

K-LAB ir atsirado iš begalinio entuziastingų architektų komandos noro ne teoriškai, bet realiai, tikroje

aplinkoje ištirti ir suprasti, ko reikia, kad miegamieji rajonai atgytų. Fasadų atnaujinimas tam nepadės, tai tik dalis platesnio atgaivinimo plano, kuriame labai svarbi vieta tenka pačių rajono gyventojų iniciatyvumui ir pozityvaus požiūrio į gyvenamuosius rajonus formavimui.

Išsiaiškinti, ko žmonėms trūksta gyvenamuosiuose rajonuose, kaip jie patys vertina savo aplinką, kas joje yra svarbiausia ir žinoma tik joje gyvenantiems, paskatinti vietinius aplinką pamatyti ir įvertinti kitaip ar atrasti iš naujo.

Tai yra iššūkis tarpdalykinei specialistų komandai, o konkrečių specialybių atstovai šiuose iššūkiuose gali dirbti su juos dominančiais aspektais.

Mūsų, architektų, užduotis – tyrinėti gyventojų santykį su aplinka ir skatinti iniciatyvą ją keisti ar puoselėti. Būdami architektai ir suprasdami, kaip veikia forma ir erdvė, galime padėti įgyvendinti kai kuriuos sumanymus. Ši patirtis praturtina mus ir kaip architektus, ir kaip žmones.

Tokia architektūros laboratorija galėtų atsirasti bet kuriame rajone, tiesiog turėjome rinktis vieną jų. Šiame etape nusprendėme įsikurti būtent Karoliniškėse. Pirmiausia, atrodė svarbu, kad gyvenamasis rajonas būtų ir vienas seniausių, ir vienas iš Laisvės prospekto aplinkos, kuri nėra taip tiesiogiai susijusi su miesto centrine dalimi, kaip, tarkime, Žirmūnai.

Karoliniškės – antrasis po Lazdynų pastatytas rajonas. Greta įsikūrę Lazdynų ir Karoliniškių rajonai atstovauja dviem skirtingoms požiūrio į miegamuosius rajonus ir jų vertinimo stovykloms: Lazdynai, kaip ir Žirmūnai ar Saulėtekio studentų miestelis, yra visuotinai pripažinti legendiniai modernistiniai perlai. Juos vertinant sunku atskirti kritiką ir nostalgiją, kuri šiems rajonams galima net dėl vienintelio fakto – tai

galimybė gyventi sąjunginiais prizais apdovanotoje legendoje. O po šių legendų pastatytos Karoliniškės – tai lūžio taškas, ties kuriuo pradedo gyvenamųjų rajonų kritika. Tuo metu atsirado nauji terminai – „miegamasis rajonas“ ir „tipinės dėžutės“.

Baigiant statyti Karoliniškių rajoną, profesinėje spaudoje pasirodė laki frazė: „Juk taip sunku gimti po legendos.“ Taigi, sąmoningai rinkomės ne legendinį rajoną ir norėjome jį patyrinėti netrukdomi „šlovinimo“ fono.

Įdomu stebėti grandines reakcijas ir sulaukti grįžamojo ryšio. Pirmoji aktyviausiai reaguojanti grupė – vaikai, kurie laisvalaikį plūsta į K-LAB ir, parnešę šią žinią namo, skatina kitus šeimos narius pasidomėti K-LAB. Įsitraukę tėvai praneša žinią savo tėvams, tikriesiems Karoliniškių senbuviams. Pirmosiomis dienomis sulaukėme įvairių reakcijų: nuo klausimų, ar reikia mokėti už dalyvavimą laboratorijos veiklose ir kam to reikia, iki pagalbos siūlymų.

Keletas karoliniškių užsuka pas mus beveik kasdien ir aktyviai įsitraukia į veiklą.

To geriausias pavyzdys – sekmadienio pusryčiai, kai vietiniai gyventojai sunėša produktus, o iš jų visi kartu improvizuotai gaminame „Karoliniškių bandeles“ ir diskutuojame apie Karoliniškių rajono naujienas ir aktualijas.

Taip pat veikia ir kvietimas atnešti senas Karoliniškių rajono nuotraukas bei žymėti žemėlapyje svarbias Karoliniškių vietas: remiantis jomis, organizuojame teminius pasiūlymus po rajoną ir jį fotografuojame.

Dalis aplinkinių mus pasyviai stebi – džiaugiamės, kad pastebi, ir viliamės, kad po kurio laiko išdrąsės ir ateis susipažinti. Dar kitus tereikia išprovokuoti įsitraukti, ir to užtenka.

Karoliniškių architektūros laboratorija – atvira eksperimentams

Penktadieniai skiriami filmų ir meno vakarams,

„Anketos lėktuvėliai“ – viena pirmųjų K-LAB akcijų. „Anketos lėktuvėlių“ mintis kilo, kai gretimo namo gyventojai papasakojo uždaryto pagrindinio įėjimo į namą istoriją.

K-LAB komanda nusprendė apklausti viso namo gyventojus – norėtų jie vėl naudotis uždarytu įėjimu ar ne. Į pašto dėžutes įmetėme 2 klausimų anketą kartu su instrukcija, kaip iš jos padaryti oro lėktuvėlį, ir kvietimu sulankstyti lėktuvėlius su atsakymais paleisti į lauką šeštadienį 11 valandą.

Sutartu laiku laukėme – neišmetė niekas. Bet sekmadienį atėjo nemažai namo gyventojų su užpildytomis anketomis. Užvirė įdomi diskusija apie uždarytą įėjimą, Karoliniškes ir jų pačių atnaujintą savo aukšto koridorių, kurį vėliau apžiūrėjome. Labai vertiname tokius po truputį stiprėjančio grįžamojo ryšio ženklus.

Kalbėjosi Kristina Buidovaitė

VGTU architektams kilo mintis įsikurti viename sovietmečio rajonų ir patyrinėti jį įsiliejus į bendruomenę

Karoliniškių gyventojai pamažu įsitraukia į architektų akcijas

Mokslininkę su Lietuva sieja ne tik bendri projektai, bet ir M. K. Čiurlionio kūryba

Edita Jučiūtė

„Į Lietuvą atvažiauvau dar ir dėl to, kad labai žaviuosi garsioju dailininku M. K. Čiurlioniu“, – tvirtino jau ne pirmą kartą į VGTU organizuojamą konferenciją BIOMDLORE atvykusi Charkovo V. N. Karazino nacionalinio universiteto mokslininkė prof. Natalija Kizilova. Profesorė taip pat skaitė paskaitas VGTU studentams.

Su VGTU siejo bendras projektas

Mokslininkė su VGTU sieja ne tik konferencijos, bet ir prieš dvejus metus vykdytas bendras projektas. Vykdam 2009–2010 m. Lietuvos ir Ukrainos dvišalio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityse programą, kartu su VGTU Biomechanikos katedros mokslininkais buvo vykdomas projektas „Žmogaus raumens-skeleto sistemos virtualaus skaitmeninio modelio sukūrimas: biofizikinė teorija ir taikymas klinikoje bei mokymuose“.

„Per skirtingas BIOMDLORE konferencijas pristatėme bendrų mūsų mokslinių tyrimų rezultatus. Mūsų, Ukrainos mokslininkų, komanda, pasitelkdama jėgos platformą, atliko jaunų savanorių, sergančių stuburo ir sąnarių ligomis, matavimus. Tuo tarpu kolegos iš Lietuvos atliko oscilometrinius matavimus pacientams, sirgusiems insultu ar kitomis neurologinėmis ligomis, pavyzdžiui, Parkinsono liga. Taip pat mes tyrėme itin aukštų batų kulniukų stabilumą ir vertinome jų žalą visai pusiausvyros koordinavimo funkcijai“, – apie ryšius su VGTU pasakojo mokslininkė.

Kaip pasakojo prof. Natalija Kizilova, kartais jos darbo vizitai sutapdavo su jos pomėgiu menui. „Štai 2007 metais BIOMDLORE konferencija vyko Druskininkuose, todėl turėjau puikią galimybę aplankyti ir ramiai apžiūrėti mano mėgstamo dailininko M. K. Čiurlionio muziejų ir artimiam susipažinti su jo kūryba“, – sakė mokslininkė.

Pasinère i medicinos tyrimus

Dar mokykloje susidomėjusi biologija mokslininkė negalėjo atsiste-

bėti gamtos ir gyvybės reiškiniai. „Gyvas organizmas man atrodė tarsi stebuklas. Negalėjau patikėti, kad lastelė galima aprašyti konkrečiais matematikos skaičiais. Man tai atrodė neįmanoma: stebėjau, kaip galima aprašyti tokį neaprašomą, stebuklingą dalyką. Vėliau, kai jau buvau studentė, iš Maskvos atvykęs profesorius skaitė paskaitą būtent apie tai. Profesorius pasakojo apie lasteles per matematinių skaičiavimų požiūrį. Iš pradžių man

**esnes matematika
s visgi yra vie-
sus ir nuolatinis
matematiką visgi
mokyti...**

tai atrode
nejdomu,
bet, geriau
įsiklausiu-
si, suvokiau
esmę. Dėl
to vėliau la-
bai susido-
mėjau žmo-
gaus organizme vykstančiais proce-
sais ir medicina. Man labai patiko
stebėti gamtos reiškinius ir juos
užrašyti inžinerijos mokslų kalba“, –
pasakojo prof. Natalija Kizilova.

Atsivėrus nanotechnologijų galimybėms, medicinos ir inžinerijos mokslai dar daugiau priartėjo vienas prie kito. Pasak mokslininkės iš Ukrainos, gamtoje viskas jau buvo sukurta, optimizuota dar iki žmogaus evoliucijos.

Mokslininkė, pradėjusi bendradarbiauti su gydytojais, tyrė kraujotakos ligas – pagrindinę Europos vyrų ir moterų mirties priežastį. Moksliniais tyrimais buvo bandoma nustatyti, ar galima apsaikčiuoti šių ligų riziką. Tyrimų pagrindu prof. Natalija Kizilova sukūrė specialų modelį, padedantį nustatyti žmogaus kraujagyslių „žemėlapi“. Modelis padeda efektyviau atlikti įvairias neurologines chirurgines operacijas, gydyti pacientus vaistais ar pasiekti geresnį pacientų reabilitacijos rezultatų.

„Modelis buvo įregistruotas kaip novatoriškas projektas ir dabar sulaukiu iš gydytojų daug prašymų

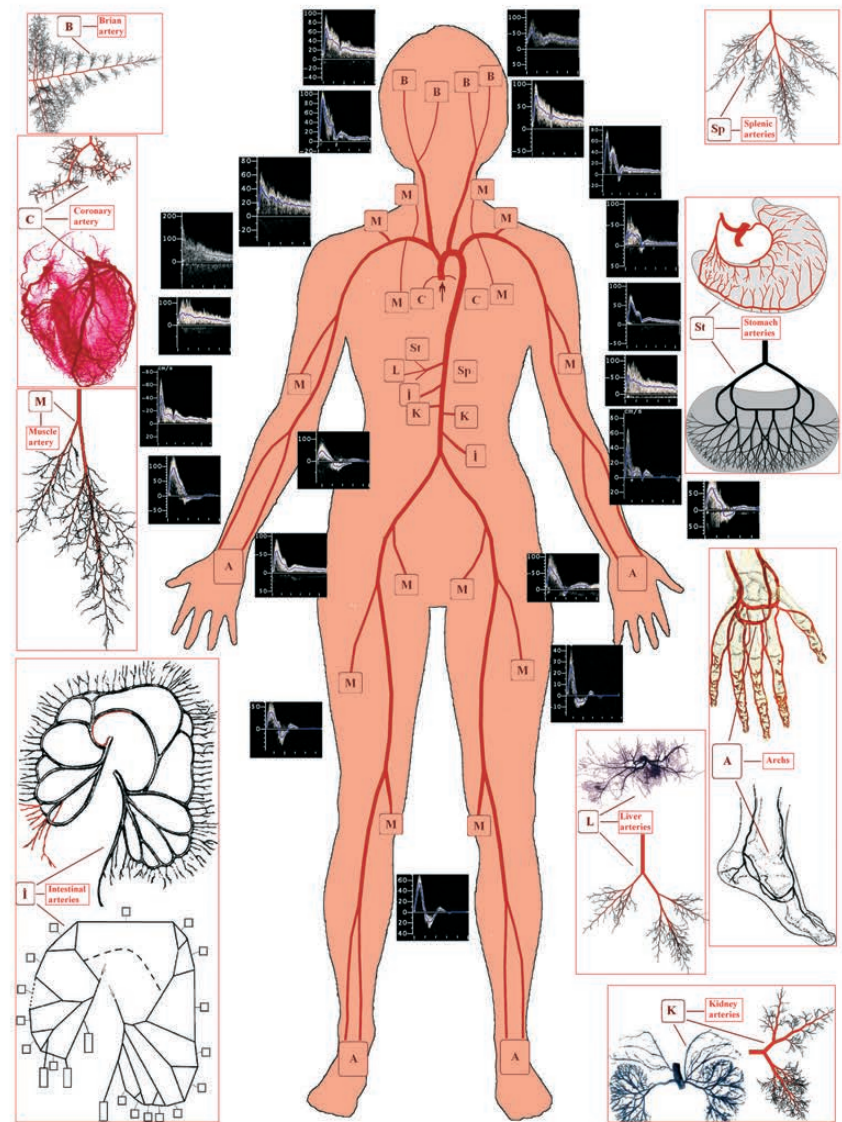
tai atrode
nejdomu,
bet, geriau
įsiklausiu-
si, suvokiau
esmę. Dėl
to vėliau la-
bai susido-
mėjau žmo-

gaus organizme vykstančiais procesais ir medicina. Man labai patiko stebėti gamtos reiškinius ir juos užrašyti inžinerijos mokslų kalba“, – pasakojo prof. Natalija Kizilova.

Atsivėrus nanotechnologijų galimybėms, medicinos ir inžinerijos mokslai dar daugiau priartėjo vienas prie kito. Pasak mokslininkės iš Ukrainos, gamtoje viskas jau buvo sukurta, optimizuota dar iki žmogaus evoliucijos.

Mokslininkė, pradėjusi bendradarbiauti su gydytojais, tyrė kraujotakos ligas – pagrindinę Europos vyrų ir moterų mirties priežastį. Moksliniais tyrimais buvo bandoma nustatyti, ar galima apsaikčiuoti šių ligų riziką. Tyrimų pagrindu prof. Natalija Kizilova sukūrė specialų modelį, padedantį nustatyti žmogaus kraujagyslių „žemėlapi“. Modelis padeda efektyviau atlikti įvairias neurologines chirurgines operacijas, gydyti pacientus vaistais ar pasiekti geresnį pacientų reabilitacijos rezultatų.

„Modelis buvo įregistruotas kaip novatoriškas projektas ir dabar sulaukiu iš gydytojų daug prašymų

Interdisciplininiai tyrimai. Tyrimų pagrindu prof. Natalija Kizilova sukūrė specialų modelį, padedantį nustatyti žmogaus kraujagyslių „žemėlapią“

Charkovo V. N. Karazino nacionaliniame universitete atliekami eksperimentiniai žmogaus kūno dinamikos tyrimai. Čia svečiasvi ir VGTU mokslininkai

padaryti pacientų kraujagyslių modelius, – sakė profesorė. – Kraujagyslių sistema apima 1 000 didelių arterijų ir apie 100 tūkst. smulkiųjų kraujagyslių ir leidžia modeliuoti širdies ir kraujagyslių patologijas, nusakyti tikslią jų vietą. Įsivaizduokite namo vandentiekio sistemą, kurioje kažkur trūko vanduo: vadinasi, kažką užpylė, o kažkam vandens visai neliko. Panašiai veikia ir žmogaus kraujotakos modelis. Tam, kad tai galėtumėme numatyti per operaciją, turime padaryti konkretų žmogaus kraujotakos modelį. Šiuo klausimu į mus kreipiasi ne tik chirurgai, bet ir terapeutai, gydantys pacientus kraujotaką plečiančiais vaistais. Taigi ateityje, mano nuomone, dar daugiau bendradarbiausime su gydytojais. Bėda tik ta, kad mes kalbame matematikos, o gydytojai – pacientų simptomų kalba. “

Universitete ypač daug dėmesio skiriama matematikai

Mokslininkė patvirtino teiginį, kad tarpdisciplininiai tyrimai šiuo metu yra svarbiausias dalykas, kuo didžiuojasi Charkovo V. N. Karazino nacionalinis universitetas, kuriame jau daugiau nei 200 metų ypač plėtojamos matematikos ir medicinos mokslų tradicijos.

„Universiteto studijų procese skiriame labai daug dėmesio matematikos mokymui. Tai studentams kartais būna labai sunku. Turime ir su tuo susijusią problemą: jei katedroje matematikos mokslus studijuoja dvidešimt žmonių, tai apytiksliai žinome, kad tik septyni ar aštuoni iš jų sėkmingai užbaigs visas studijas. Nepaisant sunkių studijų, mūsų absolventai yra ypač vertinami visoje šalyje“, – sakė profesorė.

Kaip patikino viešnia iš Ukrainos, kelias į gilesnes matematikos žinias visgi yra vienas – sunkus ir nuolatinis darbas. „Matematiką visgi reikia mokytis. Man sunku pasakyti, ar labai sunkiai tenka studijuoti, pavyzdžiui, vadybos mokslus. Tai turbūt daugiau priklauso nuo asmenybės, – svarstė prof. Natalija Kizilova. – Man pačiai tenka skaičiuoti paskaitas ne tik Lietuvoje, Lenkijoje, bet ir kitose Europos šalyse. Bendraudama su skirtingų šalių studentais, stebiu bendrą studentų matematikos žinių lygį: norėčiau pasakyti, kad jis tikrai krenta ir šis procesas vyksta visuose universitetuose, matyt, tai bendra Vakarų Europos šalių tendencija. Stebina tai, kad studentai nori studijuoti ekonomiką, verslo vadybą, bet tuo pačiu ieško kelių, kaip išvengti matematinės mokslų.“

VGTU profesorius Stanislavas Dadelo: „Jei norite būti kūrybiški ir laimingi, turite rūpintis kūno stiprinimu“

Edita Jučiūtė

„Tam, kad inžinieriai taptų lyderiais, reikia ne tik medžiagų mechanikos žinių, bet ir bendrųjų kompetencijų – geros fizinės formos, geros sveikatos ir stiprios dvasios. Visa tai gali duoti tik sportas, – tvirtina Vilniaus Gedimino technikos universitete sveikos gyvensenos pagrindus dėstantis prof. dr. Stanislavas Dadelo. – Jei jauni žmonės nori būti kūrybiški, laimingi darbe ir namuose, turi rūpintis savo kūno stiprinimu.“

Buvęs kovinių sporto šakų instruktorius domisi moksliniais fizinio parengimo klausimais ir rašo sveikos gyvensenos vadovėlį.

Nors sporto mokslas dar tik formuojasi ir jam tėra tik apie 100 metų, bet šios srities mokslininkai kelia daug klausimų ir sprendžia aktuales uždavinius. Vienas iš svarbiausių – kaip kuo daugiau žmonių sudominti kūno kultūra ir sportine veikla.

tai turi dalyvauti 20-yje pratybų per semestrą. Kodėl? Dėl to, kad kai žmogus 20 kartų atlieka tam tikrą veiksmą, atsiranda daug galimybių, kad tai taps įpročiu. Tikimės, kad studentai, dalyvavę 20 pratybų, įgis poreikį sistemingai sportuoti. Ir tai, kaip pastebime, pasiteisina. Apie 30–40 proc. studentų po pratybų pakeičia savo požiūrį į kūno kultūrą, sportą ir sveiką gyvenseną. Tai matome iš sociologinių tyrimų rezultatų.

Paradoksalu, kad sveikos gyvensenos modulį pasirenka fiziškai sveikesni, aktyvesni, sportavę ir turėję geresnius kūno kultūros mokymus studentai. Kaip mes tai sužinojome? Tiesiog studentams pateikėme anketas, kuriose klausėme, kaip jie vertina kūno kultūros pamokas mokykloje. Tie studentai, kurie prastai vertina buvusias kūno kultūros pamokas, paprastai mažiau ir sportuoja, mažiau rūpinasi savo

nežalojant priešininko, o jį nugąlint, paguldant ant menčių. Imtynių sporte viskas vyksta pakankamai garbingai, nesąžiningų veiksmų nėra, galimybė gauti traumą – menka. Iš pradžių buvau pamėgęs laisvasias imtynes, kariuomenėje teko atstovauti ir graikų romėnų stiliui. Universitete teko užsiminėti dziudo, o vėliau – savigynos imtynėmis. Dirbau kovinių sporto šakų instruktoriumi policijoje, todėl teko domėtis ir kitais kovos stiliais.

Vėliau pradėjau domėtis moksliniais tyrimais, būtent profesinio rengimo aspektu. Domėjausi, ką žmogui duoda fizinė parengtis, koviniai gebėjimai. Kiek gilinausi į šį klausimą, fizinio aktyvumo rezultatai paprastai būna du: vienas aspektas – sveikata, kitas aspektas – išugdytos psichologinės savybės. Be abejonės, svarbiausia yra sveikata. Jei turime daug sveikatos, mes pradame varžytis, konkuruoti. Mūsų

Vadinasi, sportas išlaisvina kūrybiškumą?

Amerikoje labai išplėtotas sporto kultas. Moksliniai tyrimai rodo įdomius dalykus: amerikiečių moksleiviai yra trečdaliu kūrybiškesni nei postsovietinės erdvės moksleiviai. Buvo aiškintasi, kodėl taip yra. Paaiškėjo, kad tam vis dėlto įtaką padarė edukacinė sistema, švietimas ir sporto propagavimas.

Paradoksalu, juk skelbiama, kad Amerika vargsta nuo storų žmonių.

Paradoksalu, bet ten egzistuoja ir kitas reiškinys – storų žmonių pasiskirstymas labai diferencijuotas. Tie, kurie nutukę, yra atskira neišsilavinusių, savęs neprižiūrinčių žmonių kategorija. Apie trečdalį žmonių priklauso būtent šiai kategorijai, o du trečdaliai – normalaus svorio, išsilavinę, skiriantis laiko judėjimui, savo fizinės formos palaikymui.

venamajame name yra liftas, retas žmogus naudoja laiptais. Daugelio aukštesnės kvalifikacijos specialistų darbas susijęs su ilgu sėdėjimu prie kompiuterio, retas žmogus daro pertraukas, o jų metu – mankštas. Nuostatos yra tikėjimas, o kiekvienas tikėjimas grindžiamas informacija arba dezinformacija. Klaidingos nuostatos apie fizinį aktyvumą lengviausiai įveikiamos renkant informaciją apie fizines treniruotes, fizinį krūvį apimties ir intensyvumo paskirstymą ir poveikį organizmui. Arba tiesiog pabandžius šiek tiek daugiau judėti...

Turbūt esate susipažinęs su visuomenės sveikatos tyrimais. Mūsų visuomenė serga daugiau ar sveikėja?

Visuomenės sveikata blogėja dėl nepakankamo fizinio aktyvumo, neracionalios mitybos, žalingų įpročių, stresų ir užterštos aplinkos.

Dėstote studentams sveikos gyvensenos dalykus. Kaip jie priima sveiko gyvenimo būdo mokymus?

Kai studentai pirmą kartą ateina, įsivaizduoja, kad tai bus paskaitos, per kurias dėstytojas pasakos, kaip reikia gyventi, ir pradės moralizuoti apie žalingus įpročius ir sveiką gyvenseną... Anaipol. Studentams siūlau pirmiausia patiems patikrinti savo fizinės būklės parametrus: pasimatuoti savo ūgį, kūno masę, apimtį, apskaičiuoti savo pulso dažnį, įvertinti, kaip organizmas reaguoja į standartinį fizinį krūvį, apskaičiuoti tam tikrus koeficientus ir įvertinti savo būklę. Prašau studentų pagal fizinius parametrus įvertinti savo mitybą ir fizinį aktyvumą pagal šiuo metu populiariausią pasaulyje fizinio aktyvumo rodiklį – metabolinį ekvivalentą. Studen-

sveikata, o sportą sieja tik su kūno formų tobulinimu.

Kaip Jūs pats pradėjote sportuoti?

Sąsajos su sportu prasidėjo nuo vaikystės. Buvau labai ligotas ir mama manė atvedė į sportą. Beje, vaikai į sportą dažniausiai ateina mamų pastangomis. Pradėjau nuo aviamodeliavimo, vėliau perėjau į bokso treniruotes. Kadangi bokse, kaip man atrodo, dominuoja siekis vienas kitą sunaikinti, o ne nugalėti, jame pernelyg daug agresijos, pradėjau lankytis imtynių treniruotes. Kodėl imtynes? Dėl to, kad buvo geros galimybės – arti namų, gera psichologinė aplinka treniruotėse, puikus treneris, padedantis tobulėti ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai. O imtynės tiko dėl to, kad reikėjo pirmiausia nugalėti savo silpnynes,

gyvenimas, deja, grindžiamas konkurencija. O jei žmogus yra fiziškai stiprus, tai tampa stiprus dvasiškai ir psichiškai.

Dėdate lygybės ženklą tarp fizinės ir psichinės sveikatos?

Ne aš dedu lygybės ženklą. Buvo atlikta daugybė fundamentalių tyrimų, įrodančių šį reiškinį. Fizinė būklė išties lemia dvasinę būklę. Aš ir pats tuo įsitikinau. Kuo žmogus stipresnis fiziškai, tuo labiau pasitiki savimi. Kuo daugiau savimi pasitiki, tuo jis tampa aktyvesnis. Tokia buvo ir mano asmeninė istorija: ėjau į sportą dėl sveikatos, kai pradėjau daugiau judėti, pradėjo gerėti sveikata, tada pasidariau fiziškai stipresnis ir pradėjau daugiau savimi pasitikėti. Tuomet pradėdi daugiau tobulėti sporte ir ieškai nišų, kur kitur galėtum save realizuoti.

Lietuvoje yra dar blogesnė situacija – pas mus nėra daug nutukusių žmonių, bet yra labai daug žmonių, turinčių antsvorį. Nors vizualiai skirtumas atrodo didelis, antsvorio įtaka sveikatai, deja, tokia pat žalinga, kaip ir nutukimo. Nors žmonės Lietuvoje lieknesni, bet sveikatos bėdos paplitusios daug daugiau nei Amerikoje. Dėl to kaltas turbūt mūsų gyvenimo būdas. Didžiausias Lietuvos žmonių prioritetasis – darbas, šeimininiai rūpesčiai. Fizinė sveikata dėl vadinamojo laiko stygiaus lieka užribyje.

Apskritai mūsų visuomenėje susiformavo nuostatos, kad geras poilsis – gulėjimas ir gausus skanaus ir kaloringo maisto vartojimas. Sunkiai dirbame tam, kad galėtume gulėti ant sofutės... Gyvenimas mieste be automobilio irgi tapo sunkiai įsivaizduojamas. Jeigu gy-

Pasaulyje atliekami tyrimai atskleidė, kad tik apie 20 proc. išsivysčiusių šalių suaugusių žmonių fizinis aktyvumas atitinka Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojamus rodiklius ir tikrai apie 10 proc. suaugusių žmonių fizinis aktyvumas leidžia užtikrinti kraujotakos ir kvėpavimo sistemos darbingumo gerėjimą.

Pats efektyviausias kovos būdas su šiais reiškiniais yra žmogaus gyvenimo būdo keitimas. Dar nesurasta pakankamai efektyvių priemonių motyvuoti visuomenę, kad ši keistų žmonėms įprastą gyvenimo būdą, aktyviai gerintų savo sveikatą, atkreiptų dėmesį į kūno kultūrą ir mitybą. Moksliniai tyrimai parodė, kad yra tvirtas ryšys tarp fizinio aktyvumo ir žmonių sergamumo bei mirtingumo rodiklių. Ryškiausiai ši priklausomybė juntama tarp vyresnių

S. Dadelo archyvo nuotr.

nei 40 metų žmonių. Dažniausiai tai yra gyvenimo būdo, gyvento iki 40 metų, pasekmė. Statistiškai apskaičiuota, kad po 40 metų padidėja žmonių sergamumas kraujotakos ir širdies ligomis, blogėja sveikata, mažėja darbingumas.

Kiek kasdien turėtų judėti sėdimą darbą dirbantis žmogus?

Per dieną reikėtų nueiti 14 tūkst. žingsnių arba 4–5 km. Užsienio šalyse biuruose darbo vietos išdėliojamos taip, kad darbuotojai kuo daugiau judėtų. Pavyzdžiui, Danijos įstaigose man pačiam teko matyti darbo stalus, kurie pusei darbo dienos yra prisukami taip, kad darbuotojai galėtų dirbti stovėdami. Pastebiu, kad ir Lietuvoje atsiranda įmonių, kurios pradeda rūpintis fizine darbuotojų sveikata, jų fizinių aktyvumu. Nes iškyla ekonominė problema: įmonė investuoja į darbuotojo kvalifikaciją, o šis kvalifikuotas specialistas, visą darbo dieną dirbamas, nepakylant nuo darbo stalo, „staiga“ pradeda sirgti. Įmonei tenka ieškoti naujo darbuotojo, vėl skirti lėšas jo apmokymui. Todėl įmonės, turinčios ilgalaikių tikslų, stengiasi investuoti į darbuotojų sveikatą. Įmonėse organizuojamos mankštos ir rekreacinės iškylos, kuriami ne poilsio kambariai 100-ajam kavos puodeliui ir cigaretei, bet statomi stalo teniso stalai, įrengiamos treniruoklių zonos. Taip pagerėja darbuotojų nuotaika, fizinė būklė ir jie gali dirbti daug kūrybingiau ir efektyviau.

Ką patartumėte statistiniams žmonėms, kurie daugelį valandų sėdi darbe prie kompiuterio, o paskui savo poilsį leidžia prie televizoriaus ant sofos? Kaip pradėti judėti?

Rekomenduoju pradėti sportuoti dviem etapais. Kiekvieną dieną skir-

ti aktyviam stambių raumenų grupių darbui ne mažiau kaip 1 valandą (greitas ėjimas į darbą, lipimas laiptais, darbas sode, namų tvarkymas ir pan.). Valanda, skirta šiai veiklai, gali būti suskirstyta į kelias dalis. Kai priprasite daugiau judėti, tai taps natūraliu poreikiu. Pradėkite į dienvortę įtraukti vidutinio intensyvumo fizinę veiklą po 30 min. ne rečiau kaip 3 kartus per savaitę. Tokiais pratimais gali būti greitas ėjimas, lėtas bėgimas, plaukimas, važiavimas dviračiu, aerobika, tenisas, sportiniai žaidimai ir pan. Tokių fizinių pratybų trukmė turi būti ne trumpesnė nei 30 min., o jų intensyvumas turi būti toks, kad ant kaktos atsirastų prakaitas, padažnėtų ir pagilėtų kvėpavimas. Atliekant tokio intensyvumo fizinę veiklą, vidutinės kūno masės (60–70 kg) žmogus per savaitę gali išseikvoti papildomai apie 1 400 kcal.

Visi esame nuolat užimti, kur nors skubantys: kelionės į darbą, ilgos darbo valandos, kelionės namo, į parduotuvę? Kaip surasti laiko tų 1 400 kalorijų deginimui?

Išties laiko sportui šiuolaikiniam pasaulyje turime mažai. Bet, manau, kad prie kompiuterio kiekvieną dieną tuščiai sėdime bent jau po valandą. O kiek dar sėdime prie televizoriaus...

Bet galbūt kartais būna per vėlu pradėti sportuoti? Tiesiog žmonės būna stipriai pavėlavę...

Niekada nevėlu pakeisti savo gyvenimo stilių, pradėti fiziškai aktyvų gyvenimą ir net nuo to pajusti didžiulį pasitenkinimą. Beje, mūsų atlikti studentų tyrimai parodė, kad net pats didžiausias tinginys gali tapti fiziškai aktyvus ir toks išlikti dirbdamas po studijų, ir išvengti „civilizacijos ligų“, kurios daugelio

žmonių gyvenimą paverčia apgailėtina egzistencija.

Žmonėms, kurie niekada nėra sportavę, siūlau išmėginti paprasčiausius dalykus: nusileisti su slidėmis nuo kalno, pasivaikščioti po mišką, dviračiu pasivažinėti gamtoje, pajusti lengvą nuovargį, vasarą paplaukioti ežere... Siūlau tiesiog pajusti kitokį gyvenimo džiaugsmą – sveikiau maitintis, daugiau judėti.

Sveika gyvensena siejama su sveika mityba ir judėjimu. O kiek reikšmės turi žmonių mintys?

Tam yra skirtas net mokslinis terminas – mentalinė sveikata. Bet mentalinė sveikata priklauso nuo fizinės sveikatos. Nėra fizinės sveikatos, nėra ir mentalinės sveikatos. Pavyzdžiui, depresija serga dažniausiai fiziškai silpni, turintys sveikatos problemų žmonės. Žinoma, išimčių yra, bet statistikos vidurkis toks. Pietų Danijos universitete buvo atliktas mokslinis tyrimas, kurio metu mokslininkai išsiaiškino, kad kūno masės indeksas koreliuoja su laimės jausmu. Žmonės, kurių masės indeksas artimas idealiam, yra daug laimingesni. O laimingas žmogus geriau dirba darbe, labiau patinka aplinkiniams ir taip kuria darbui palankią atmosferą. Žmogus, kuris jaučia skausmus, prastėjančią savo sveikatą, tampa irzlus, viskuo nepatenkintas, gadina nuotaiką sau ir aplinkiniams.

Noriu pasakyti, kad fizinis aktyvumas, sportas nėra betikslis dalykas. Pats terminas kūno kultūra ir išreiškia mintį, kad žmogus turi būti kultūringas savo kūno atžvilgiu. Juk mūsų gyvenimuose yra kalbos kultūra, profesinė kultūra, etiketas, moralės principai. Disciplinos, ugdančios sveikatingumą, turėtų tapti pakankamai svarbios visose mokyklose.

10 PAGRINDINIŲ SVEIKOS GYVENSENOS TAISYKLIŲ PAGAL PROF. STANISLAVĄ DADELO:

1. Valgyk neskubėdamas, mėgaudamasis, gerai sukratyk maistą, valgytas turi trukti 20–30 min., valgyk 5 kartus per dieną.
2. Nepersivalgyk, baik valgyti, kai dar jauti alkio jausmą, jeigu po 20 min. jausi alkį, suvalgyk dar truputį.
3. Sėdimą darbą dirbantys žmonės per parą turi suvalgyti: moterys – apie 1 400 kcal., vyrai – apie 1 800 kcal.
4. Nevalgyk likus 3–4 val. iki miego.
5. Ribok riebaus, saldaus ir sūraus maisto vartojimą. Valgyk kuo įvairesnį maistą, daugiau daržovių ir rupiai maltų grūdinių kultūrų.
6. Gerk pakankamai skysčių (per parą būtina gauti vidutiniškai 2–3 litrus vandens). Vandens apimtį litrais per parą apskaičiuojamas fiziškai neaktyviam žmogui: kūno masė kilogramais x 0,00365.
7. Kiekvieną dieną nueik 14 000 žingsnių (išgyk žingsniamatį) ir dar 3 kartus per savaitę atlik ne trumpesnę nei 30 min. intensyvią fizinę darbą be pertraukų (greitas ėjimas, bėgimas, plaukimas, važiavimas dviračiu ir pan.), per kurį suprakaituotum ir kvėpavimas taptų gilus.
8. Kiekvieną fizinį darbą atlik su pastangomis.
9. Nerūkyk. Nepiktnaudžiauk vaistais ir alkoholiu.
10. Venk stresą keliančių situacijų, skirk pakankamai laiko aktyviam poilsiui.

Žavėtės aktyviu poilsiu. Ir įvairiu. Mėgstate ir keliauti, ir bėgi-maratonus, ir žūklę, ir kalnų slidinėjimą, ir riedučius... Papsakokite, kuo Jus žavi tokia įvairi veikla.

Yra kelios priežastys. Pirmoji, man, kaip mokslininkui, yra įdomu išbandyti įvairias fizinio aktyvumo formas, patirti įvairaus fizinio intensyvumo poveikį organizmui, suprasti organizmo galimybių ribas, visą tai paanalizuoti, susisteminti.

Antra, manau, kad tik nuolat besimokanti asmenybė yra kūrybiška, todėl laisvalaikio metu jaučiu poreikį mokytis naujų judesių, strategijų nestandartinėse situacijose. Trečia, žinau, kad pakeitus vieną veiklą kita, žmogus pailsi.

Darbo metu tenka daug sėdėti prie darbo stalo ir analizuoti didelių informacijos srautus, todėl

laisvalaikio metu mėgstu važiuoti dviračiu dar neišbandytais takais, plaukioti, irkluoti, slidinėti kalnų ir lygumų slidėmis, važinėti riedučiais, žaisti tinklinį. Aktyvus, įvairus poilsis padeda ištrūkti iš kasdienybės dirgiklių, sukelia „kitokį“ stresą, o tai leidžia išlikti darbingam ir kūrybingam.

Geriausios mintys dažniausiai ateina ne prie darbo stalo ir kompiuterio, o būnant kitoje, neįprastoje aplinkoje, atliekant nestandartinę veiklą. Kelionės, nauji išspūdžiai, netipiški kasdienybei sunkumai vargina fiziškai, bet atgaivina dvasiškai, leidžia permąstyti daugelį dalykų ir surasti naujų sprendimų sudėtingose situacijose.

Matyt, ne veltui yra sakoma, kad laisvalaikio leidimo būdas, kaip ir parašas, apie žmogų pasako labai daug.

1975-ieji. „Gabijos“ chorui vadovauja Feliksas Viskantas. „Gabijiečių“ kostiumus kūrė Irena Vabalienė

1981-ieji. „Gaudeamus“ šventėje Rygoje. Diriguoja Feliksas Viskantas

„Gabija“ švenčia 50 metų jubiliejų!

1961 m. Vilniuje įsikūrus Kauno politechnikos instituto filialui, po trejų metų (1964 m.) kovo 8 dieną filialo vadovybė ir studentų aktyvas nutarė suburti chorą.

Jam vadovauti buvo pakviestas maestro Klemensas Griaudžė. Įdomu, jog buvo patikrinti visų studentų balsai! Pirmuosius žingsnius besimokantis žengti choras labai tikėjo savo vadovu – intensyviai repetavo (pirmoji repetacija įvyko kovo 23 d.), koncertavo ir kūrė tradicijas.

Po vienuolikos metų vadovavimą „Gabijai“ perėmė chormeisteriu dirbęs Feliksas Viskantas, kuris toliau kolektyvą vedė subtilaus muzikavimo ir tradicijų tęstinumo keliu.

31-ais choro gyvavimo metais chorui vadovauti ėmė Rasa Viskantaitė, ilgai dirbusi šio choro chormeistere-koncertmeisterė.

Per 50 gyvavimo metų VGTU choras surengė daugiau nei 1 000 koncertų Lietuvoje ir užsienyje, išugdė

beveik 1,5 tūkstančio puikių dainininkų, giedojo ir koncertavo 34-iose Vilniaus bažnyčiose ir cerkvėse, dalyvavo daugybėje festivalių, konkursų (Lietuvoje ir užsienyje) ir visada skambiai ir darniai garsino VGTU vardą.

Ugnies ir šeimos židinio deivės Gabijos globojamas choras yra didelė ir draugiška šeima, kurioje dainininkai įgyja neįkainojamos bendravimo, tobulėjimo, įvairių talentų atskleidimo, tolerancijos, vadovavimo ir daug kitokios akiračių plečiančios patirties.

Vilniaus Gedimino technikos universitete dirba 17 darbuotojų, įvairiu laiku dainavusių „Gabijos“ choro. Choro istorija yra sugulusi į 2 storus metraščio tomus. Šiuo metu jau rašomas trečiasis „gabijiečių gyvavimo“ tomas.

Penkerių metų gyvavimo sukaktį (1969 m.) „Gabija“ minėjo gegužės 23 d. Vilniaus universiteto Didžiojo-

je auloje, 15-os (1979 m.) ir 20-ies (1984 m.) – Lietuvos valstybinėje (dabar – nacionalinėje) filharmonijoje, 25-erių (1989 m.) – Vilniaus valstybinės konservatorijos (dabar – LMTA) salėje (nes Filharmonija tuo metu buvo remontuojama), 30-ies (1994 m.) – Filharmonijoje, 35-erių (1999 m.), 40-ies (2004 m.) ir 45-erių (2009 m.) – Vilniaus rotušėje. Šių metų gegužės 24 d. (šeštadienį) Vilniaus Gedimino technikos universiteto akademinis choras „Gabija“ minės savo kūrybinės veiklos 50-metį.

Visą Vilniaus Gedimino technikos universiteto bendruomenę, dėstytojus, studentus ir universiteto svečius kviečiame tuo metu būti su mumis tame iškilmingame, smagiame ir ypatingame (nes jungsis choro praeitis, dabartis ir ateitis) koncerte Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje!

„Gabijos“ informacija

„Gabija“ Kryme (Livadija). Nuotraukoje dešinėje – choro vadovas Klemensas Griaudžė. Apie 1970 m.

Per penkis dešimtmečius „Gabija“ koncertavo daugiau nei 1 000 kartų

Choras per savo gyvavimo metus išugdė 1,5 tūkstančio choristų. „Gabijai“ jau du dešimtmečius vadovauja Rasa Viskantaitė

Po „Pyragų dienos“ – dovanos bibliotekai Rudaminoje

Asta Katinaitė

Vilniaus Gedimino technikos universiteto bibliotekos kolektyvas gruodžio 18 d. popietę pakvietė universiteto bendruomenę prisijungti prie Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuojamos akcijos „Knygų Kalėdos“. Jau nuo pat ryto biblioteka kvėpėjo cinamonu, imbieru ir apelsiniais – rengdamos „Pyragų dieną“, bibliotekininkės nusprendė visus pavaišinti savo keptais pyragais ir įgyvendinti pagrindinį šio renginio tikslą – prisidėti prie akcijos ir nupirkti knygų kaimų bei miestelių bibliotekoms. Iš viso buvo iškepta 20 skirtingų pyragų. Renginio metu vyko draugiškos varžytuvės: išrinkti kalėdiškiausias, originaliausias ir nuodėmingiausias pyragai. Prie akcijos prisidėjo VGTU plėtos prorektorius prof. dr. A. Laurinavičius, Viešosios komunikacijos bei Užsienio ryšių direkcijų, A. Gustaičio aviacijos instituto darbuotojai, VGTU SA nariai ir bibliotekos lankytojai.

Už renginio metu surinktas lėšas (790 Lt) nupirkto 29 knygos, kurios padovanotos Vilniaus rajono savivaldybės centrinei bibliotekai, įsikūrusiai Rudaminoje. Ši biblioteka aptarnauja Vilniaus rajoną ir turi net 41 filialą. Susisiekus su bibliotekos darbuotojomis paaiškėjo, kad labiausiai trūksta ikimokyklinio ir vyresnio amžiaus vaikų poreikius tenkinančių knygų. Tokia literatūra turi itin didelę paklausą ir populiarumą tarp bibliotekos skaitytojų. Atsižvelgdamos į šį norą, VGTU bibliotekos darbuotojos nupirko vaikams ir jaunimui skirtos grožinės literatūros.

Apsilankiusios Vilniaus rajono savivaldybės centrinėje bibliotekoje, VGTU darbuotojos buvo maloniai ir šiltai sutiktos. Bibliotekos kolektyvas džiaugėsi gautomis knygomis ir dėkojo universitetui, prisidėjusiam prie gražios akcijos. Vizito metu taip pat aptartos abiejų bibliotekų paslaugos, pasidalinta darbo patirtimi.

Už beveik 800 paaukotų litų bibliotekai Rudaminoje nupirkto 29 knygos

Nusirašinėk legaliai – naudok savo smegenis!

Skaistė Petrošiūtė

Lietuvos studentams nusirašinėjimas yra tapęs įdomiu žaidimu, kuriuo siekiama kuo apšukčiau apgauti dėstytoją ir lengviau išsisukti iš, rodos, neįveikiamų mokslo pinklių. Deja, tai darydami studentai nepagalvoja, kad griaua savo, kaip būsimo specialisto ir srities žinovo, reputaciją ir karjerą.

Prasidėjus žiemos sesijai, VGTU Studentų atstovybė pradėjo projektą prieš akademinį nesąžiningumą „Nusirašinėk legaliai – naudok savo smegenis“. Projekto tikslas – atskleisti būsimų darbdavių, žymių visuomenės veikėjų požiūrius į nusirašinėjimą, parodyti, kokių įgūdžių netenkama ir kokią įtaką studento asmenybei bei jo karjerai daro sukčiavimas.

VGTU SA projekto metu buvo kalbinami žymūs verslininkai, įmonės vadovai, radijo bei televizijos laidų vedėjai. Įvairių sričių atstovų nuomonės leidžia studentams įvertinti akademinio nesąžiningumo situaciją Lietuvoje ir skatina patiems pasirinkti teisingą mokymosi būdą.

„Turbūt kiekvienas studentas savo studijų metu jaučia pagundą pasinaudoti įvairiomis nelegaliomis priemonėmis. Akademinio nesąžiningumo mastas auga vis labiau – tai nėra tik tradicinės paruoštukės.

Nesąžiningumas auga lygiagrečiai su technologijomis. Tai iš tiesų labai gąsdina. Studentai pamiršta, kad sąžiningai gautas diplomą yra konkurencinis pranašumas. Šiuo projektu mes norime parodyti visuomenės nuomonę bei reakciją į vis didėjančią nusirašinėjimo mastą“, – apie projektą pasakoja VGTU SA Prezidentas Dionis Martinkevičius.

Už sukurtą projekto logotipą VGTU Studentų atstovybė dėkoja Fundamentinių mokslų fakulteto Multimedijų ir kompiuterinio dizaino studentui Ryčiui Kasperavičiui.

Projektas „Nusirašinėk legaliai: naudok savo smegenis“ tęsis ateinančių pavasario ir žiemos sesijų metu. Visus interviu pamatyti galima projekto „YouTube“ kanale adresu www.youtube.com/NusirasinekLegaliai.

GARSIŲ ŽMONIŲ MINTYS APIE NUSIRAŠINĖJIMĄ UNIVERSITETE:

Algirdas KAUŠPĖDAS, verslininkas, grupės „Antis“ lyderis. „Nusirašinėti yra blogai dėl dviejų priežasčių. Pirmoji – tai melas. Tai taip pat kaip ir bėgti maratone – visi vargsta kelias valandas, o jūs nukertate trasą, lyg niekur nieko prisijungiate prie lyderių ir gaunate puikų įvertinimą. Antroji priežastis – nusirašinėdami žeminate savo vertę ir darote save auka. Neišmokę jūs užfiksuojate savo nemokšišumą ir laisvai prisiimate aukos pavidalą, o vėliau ateityje ieškosite kaltų. Turėti garbingą apdovanojimą, t. y. pažymį, yra ir sąžiningumo, ir savivertės klausimas. Geriau neiti į egzaminą ir pasiruošti jam šiek tiek vėliau, nei eiti, nusirašinėti ir gauti negarbingą pažymį.“

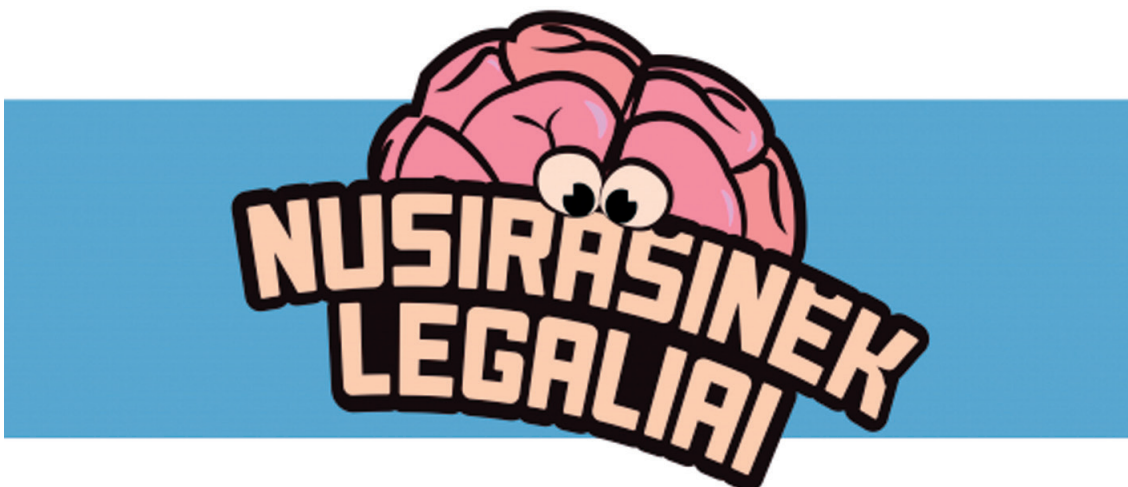
Aistis RAMANAUSKAS, verslininkas, VJOSAS pirmininkas. „Plagijavimas ir nusirašinėjimas yra vagystė ne tik iš savęs ar draugų, kolegų, bet ir iš visos Lietuvos. Kai žmogus

nusirašinėja, jis negauna žinių, o kai ateina laikas darbui, jis sukuria nuostolį ir padaro žalą valstybei. Kai mes kalbame apie žmones, kurie apgaudinėja ir daro nusikaltimus, pasisavindami valstybės pinigus, jie vagia. Tą patį reiškia ir nusirašinėjimas.“

Ilija LAURS, „GetJar“ įkūrėjas, vienas žymiausių Lietuvos verslininkų IT srityje. „Žinių reikia tau tavo karjerai. Bandau įsivaizduoti lėktuvo pilotą, kuris savo studijų metu nusirašė lėktuvo valdymą avarinių situacijų metu... Tai kelia šypsena, bet keleiviams turbūt šypsotis nelabai pavyktų. Praradus reikiamas žinias, nelavini savęs, savo proto, netobulę ji kaip asmenybė.“

Rimvydas ŠIRVINSKAS, kelionių agentūros „Makalius“ įkūrėjas. „Nors ir nusirašinėdamas studentas neįgyja reikalingų įgūdžių, atėjęs į darbą jis visko gali išmokyti. Mano įmonėje yra darbuotojų, kurie studijavo visai ne tai, kas jiems buvo įdomu, bet dabar jie pasirinko visai kitą karjeros kelią. Visko gali išmokyti atlikdamas praktiką ir naudodamas specifines teorines žinias, o jei jų neturėsi, darbdavys gali pastebėti, kad buvai nesąžiningas studentas.“

Vaidotas MISEVIČIUS, vienos didžiausių logistikos įmonių grupės „GIRTEKA Logistics“ personalo vadovas. „Nusirašinėjimas kenkia ne tik pačiam studentui, bet ir aukštojo mokslo įvaizdžiui. Mano nuomone, nemaža dalis studentų stoja į aukštąsias mokyklas, spaudžiami visuomenės nuomonės dėl būtinybės įgyti išsilavinimą. Ne visiems lengva ir paprasta mokytis, todėl nusirašinėjimo griebiasi kaip šiaudo. Sukčiudamas žmogus netenka įgūdžių savarankiškai siekti savo tikslo. Tas, kuris nenusirašinėjo, turi daugiau galimybių ir potencialo greičiau kopti savo karjeros laiptais.“

Naudok savo smegenis!

VGTU bibliotekoje atidaryta unikali degtukų dėžučių paroda

Edita Jučiūtė

Sausio 20 d. VGTU bibliotekos Galerijoje A atidaryta degtukų dėžučių paroda „Sierčikai“. Parodoje pristatoma Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) Kelių katedros dėstytojo doc. dr. Kęstučio Skerys ir VGTU bibliotekos darbuotojos Vykintos Janušytės sukaupta degtukų dėžučių kolekcija.

Parodoje – įvairių laikmečių degtukų dėžutės ir jų etiketės iš viso pasaulio

Vykinta Janušytė degtukų kolekcionavimo aistra užsikrėtė dar vaikystėje, susižavėjusi degtukų spalvų įvairove – baltais, raudonais, žaliais, mėlynais, geltonais ir netgi rausvais degtukais. Kiekvienais metais ši kolekcija pasipildė naujomis degtukų dėžutėmis iš viso pasaulio. Paklausta, kiek degtukų dėžučių turi surinkusi, bibliotekininkė tikslaus skaičiaus pasakyti negalėjo: „Niekada neskaičiavau, ne skaičiai, o pats rinkimo procesas džiugina.“

Doc. dr. Kęstutis Skerys pradėjo rinkti degtukų dėžučių etiketes dar vaikystėje, kai gimtadienio proga gavo albumą, kurį vėliau užpildė degtukų dėžučių etiketėmis. „Mūsų namuose nebuvo įmanoma rasti tvarkingų degtukų dėžučių, nes nuo visų nuklijuodavau etiketes. Kai ei-

davome pirkti degtukų, aš išsirinkdavau dėžutes su skirtingomis etiketėmis, pirmiausia tomis, kurių dar nebuvo mano kolekcijoje. Nuo to laiko ir prasidėjo mano pomėgis kolekcionuoti“, – pasakojo kolekcininkas doc. dr. Kęstutis Skerys, parodos atidaryme pademonstravęs ką tik iš Baltarusijos atsivežtas naujas degtukų dėžutes.

Doc. dr. Kęstutis Skerys, paklaustas, kurios degtukų dėžučių etiketės jam atrodo prasmingiausios, įvardija etikečių seriją, kuriose pavaizduoti pamokymai eismo saugumo tema – jie, beje, aktualiūs ir šiandien. „Ant degtukų dėžučių, išleistų septintame praėjusio amžiaus dešimtmetyje, užrašyta daugybė juokingų, keistų ir rimtų pamokymų, pavyzdžiui: „Gerbkime bibliotekos knygas“, „Mylėkite knygas – mokslo šaltinį“, „Naikinkime muses“, „Nežalok gamtos grožio“, „Teršėjams – ne“, „Sekite kolorado

vabalo pasirodymą“, – šypsosi kolekcininkas. Šioje parodoje eksponuojama didžioji dalis įdomiausių abiejų kolekcininkų surinktų degtukų dėžučių, nors dalis kolekcijos dėl ribotos erdvės liko „už kadro“. Ateityje numatoma surengti dar ne vieną parodą – abiejų kolekcionierių kolekcijos tik pilnėja.

Pildo ženkliukų kolekciją, kurią dovanos VGTU muziejui

Doc. dr. Kęstutis Skerys daug metų kolekcionuoja ne tik degtukų dėžučių etiketes, bet ir įvairių tematikų ženkliukus.

„Dėl pomėgio kolekcionuoti ženkliukus mane universitete turbūt pažįsta visi. Kadangi dirbu VISI, vėliau VTU ir VGTU, nuo 1973 metų, buvau šios aukštosios mokyklos šioks toks patriotas, dalyvavau studentų veikloje, žaidžiau krepšinį „Inžinerijos“ komandoje, taip pat kolekcionuoda-

Doc. dr. Kęstutis Skerys ir Vykinta Janušytė savo kolekcijas demonstruoja bendroje parodoje

vau ženkliukus, ypač susijusius su savo Alma Mater. Gautus ženkliukus mielai priglausdavau, kartais jų atveždavo draugai iš Studentų statybos būrių (SSB)“, – sakė doc. dr. Kęstutis Skerys.

Būna, kad kolekcionierius atsitiktinai pamato kokį nors ženklelį VGTU dėstytojų, darbuotojų švarkų atlapuose.

„Tada iškauliu jį, o kiti darbuotojai, žinodami mano pomėgį, patys padovanodavo kokį nors turimą ženkliuką. Galima trūkstatą ženklelį netyčia rasti ir blusų turguose, kolekcionierių susirinkimuose, Kalvarijų turguje Vilniuje ir kitur“, – apie ženkliukų medžioklės vietas pasakojo Kelių katedros dėstytojas.

Universiteto dėstytojas, turėdamas atliekamą VGTU ženkliuką, mielai jį iškeičia į kitą. Dažnai ženkliukais keičiasi ir su bendraminčiu, VGTU absolventu, Studijų direktijos darbuotoju Vytautu Plakiu.

Doc. dr. Kęstutis Skerys dabar turi daugiau nei 70 ženkliukų, kurie atspindi VISI, VTU ir VGTU fakultetų gyvenimą ir iškilias datas. Kelininkas turi ir ypatingą tikslą – padovanoti savo unikalią kolekciją VGTU istorijos muziejui. Deja, dalies ženkliukų kolekcijoje dar trūksta.

„Noriu savo kolekciją palikti VGTU istorijos muziejui, nes tokio rinkinio jame nėra. Mano ženkliukų kolekcija šiandien nėra pilna jau vien dėl to, kad neaišku, koks fakultetas, kada ir kokius ženkliukus yra išleidęs, dėl to pildant šį VGTU ženkliukų rinkinį labai reikia fakultetų senbuvų pagalbos ir šiaip geranoriškų bendruomenės narių, kurie gerai paieškoję savo darbinuose stalčiuose galbūt atras kokį nors „užsilikusį“ ženkliuką“, – prisidėti prie VGTU ženkliukų kolekcijos kaupimo universiteto bendruomenės narius kvietė doc. dr. Kęstutis Skerys.

Doc. dr. Kęstutis Skerys kviečia universiteto narius kartu surinkti VGTU ženkliukų kolekciją, kuri bus padovanota universiteto muziejui. Visi, kurie norėtų padovanoti VGTU ženklelius, galėtų kreiptis į Kelių katedros doc. dr. Kęstutį Skerį arba Inžinerinės grafikos katedros dėstytoją Vytautą Plakį.

ISSN 2029-5170

9 772029 517005

INŽINERIJA

www.vgtu.lt

Redakcija:
vyr. redaktorė **Edita Jučiūtė**
meno redaktorė **Jolanta Šiugždaitė**
kalbos redaktorė **Zita Markūnaitė**
fotografas **Aleksas Jaunius**

Redakcijos adresas:
Saulėtekio al. 11, 415 k., Vilnius
tel. 274 4937, v. 9937
el. p. inzerija@vgtu.lt

SL 342. 2 sp. I. Tiražas 700 egz.
Spausdino UAB „Baltijos kopija“

Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.